VĀKYANIRMĀṆAM

వాక్యనిర్మాణం

Sentence formation

(With transliteration and English translation)

Module–III

C P Brown Academy

The Alpha Foundation

Hyderabad, India

www.cpbrownacademy.org

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

vākyanirmāṇam

Managing Editor: GRK Murty

Senior Consultant: M Hanumantha Rao

Original in Telugu: D Sujatha Devi

Translator: Y V Ramakotaiah

Editorial Support:
Y Anand, V Aruna Devi

Chief Visualizer: A Bangaru Babu

Cover Design and Illustrations: B Anjaneyulu

@ 2008 C P Brown Academy. All Rights Reserved.

Every effort has been made to make this book the most accurate, veritable and helpful means of its kind. However, the publisher regrets any error that may yet have crept in. The information contained in this book is merely for reference and must not be taken as having authority of or binding in any way on the authors, editor, publisher or sellers.

Neither this book nor any part of it may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, microfilming and recording or by any information storage or retrieval system, without prior permission in writing from the copyright holder.

Trademark notice: Product or corporate names may be trademarks or registered trademarks, and are used only for identification and explanation without intent to infringe.

Only the publishers can export this book from India. Infringement of this condition of sale will lead to civil and criminal prosecution.

First Edition: 2008

Printed in India

Published by

C P Brown Academy
The Alpha Foundation
Flat # 408, Nirmal Towers,
Megacity # 200, Dwarakapuri Colony,
Punjagutta, Hyderabad - 500 082, India.
Website: www.alphacharities.org, www.cpbrownacademy.org
email: info@cpbrownacademy.org

Printed at:
M/s. ICIT Software Centre Private Ltd.
1, Technocrat Industrial Estate
Balanagar Cross Roads
Hyderabad-500 037, India.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

Preface

Essentially, language is used as a tool to communicate one's ideas, emotions, and desires by means of a system of voluntarily produced symbols, which is "a purely human and non-instinctive method." Therefore each language has its own set of sounds, nay words, recognized and distinguished by its speakers. And, these sounds, words – being the means to formulate and communicate thoughts – simply ask for a thorough comprehension of their right usage from the user.

However, words, by themselves, may mean very little. It is only when they are arranged in a particular order, they emote *bhāva* – feeling. In order to transform the words from a mere *śabda* to *bhāva*, one needs to arrange them in a particular order. It is this arrangement of words in the required order that is called a *vākya,* sentence.

Each language has built a convention of its own unique style of framing sentences – a word order of its own. Again, in a sentence, each word stands in a unique relationship with the association of other words. Interestingly, words have more than one meaning. Quite often, we witness the same word conveying different meanings in different contexts. Maybe, meanings are layered on words by their place in a sentence.

The great linguist of yore, Bhartrhari said: "The word is the very essence of all objects, and creation. It is indestructible." The great Sanskriṭ poet, Kāḷidāsa, said: word and its meaning are eternally united. It is precisely for this reason that each language demands a specific arrangement of words in a sentence for conveying the intended *bhāva.* This is why language is often perceived as a transient integration of words.

A native speaker acquires command in integrating words into comprehensible sentences by mere practice. No wonder, he may not even be aware of the underlying 'scheme' – the science of grammar – of formulating such well meaning sentences. But, for a new learner it makes a great sense to learn a little about the established order of making sentences so that he could quickly master the art of framing sentences.

Lastly, it is essential to remember that what is important in practicing a newly learnt language is 'intelligibility' in its usage rather than the 'accuracy' of a native speaker. The present module aims at providing the reader with the necessary wherewithal to frame simple but meaningful sentences in Telugu that are intelligible and thereby encourage a new learner to practice its usage with least hesitation.

We shall feel that we have achieved our mission, if the current module facilitates such learning to the newly initiated. Feedback is solicited.

GRK Murty

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

Transliteration Scheme of Telugu Alphabet

Vowels (అచ్చులు: Acculu)

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ
a	ā	i	ī	u	ū
ఋ	ౠ*	ఌ*	ౡ*	ఎ	ఏ
ṛu	ṛū	.lu	.lū	e	ē
ఐ	ఒ	ఓ	ఔ	అం	అః*
ai	o	ō	au	aṃ	aḥ

Consonants (హల్లులు: Hallulu)

క	ఖ	గ	ఘ	ఙ	
k	kh	g	gh	ṅ	
చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ	
c	ch	j	jh	ñ	
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ	
ṭ	ṭh	ḍ	ḍh	ṇ	
త	థ	ద	ధ	న	
t	th	d	dh	n	
ప	ఫ	బ	భ	మ	
p	ph	b	bh	m	
య	ర	ల	ళ	వ	
y	r	l	ḷ	v	
శ	ష	స	హ	క్ష	ఱ*
ś	ṣ	s	h	ksh	ṛ

* **Not in common use.**

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

mundugā oka māṭa
ముందుగా ఒక మాట
A word in advance

ī 'vākyanirmāṇam' mā bālaśikshāsāmagri śrēṇilō mūḍava pustakam.

ఈ 'వాక్యనిర్మాణం' మా బాలశిక్షాసామగ్రి శ్రేణిలో మూడవ పుస్తకం.

Vākyanirmāṇam (sentence and its structure or sentence-building in Telugu) is the third book in the Telugu Learning Kit series being brought out by C. P. Brown Academy.

modaṭi pustakam 'varṇamāla' dwārā telugu aksharamāla paricayamaindi. dīnitō unna abhyāsa pustakam valana aksharālu nērcukōvaḍam, pratilēkhanam anagā trānsliṭarēṣan dwārā palikē vidhānānni telusukōvaḍam jarigindi.

మొదటి పుస్తకం 'వర్ణమాల' ద్వారా తెలుగు అక్షరమాల పరిచయమైంది. దీనితో ఉన్న అభ్యాస పుస్తకం వలన అక్షరాలు నేర్చుకోవడం, ప్రతిలేఖనం అనగా ట్రాన్స్‌లిటరేషన్ ద్వారా పలికే విధానాన్ని తెలుసుకోవడం జరిగింది.

Telugu alphabet was introduced to the learners through the first book *varṇamāla*. You have learnt how to write the Telugu characters and to pronounce them by means of transliteration.

renḍava pustakam 'śabdamāla'lō rakarakāla padālu tēlikainavī, kaṣṭamainavī akshara kramamlō ivvaḍam jarigindi.

రెండవ పుస్తకం 'శబ్దమాల'లో రకరకాల పదాలు తేలికైనవీ, కష్టమైనవీ అక్షర క్రమంలో ఇవ్వడం జరిగింది.

The second module, *śabdamāla*, presented different easy and hard words in an alphabetical order.

ipuḍu mī cētilō unna 'vākyanirmāṇam' vākyam rāyaṭam gurinci teliyacēstundi.

ఇపుడు మీ చేతిలో ఉన్న 'వాక్యనిర్మాణం' వాక్యం రాయటం గురించి తెలియచేస్తుంది.

Now the book in your hands, *vākyanirmāṇam*, helps you understand how to form a sentence.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

manam nērcukunna aksharālu kalipitē padālu avutāyi. iṭuvanṭi padāla kalayikatō vākyam rūpondincavaccu.

మనం నేర్చుకున్న అక్షరాలు కలిపితే పదాలు అవుతాయి. ఇటువంటి పదాల కలయికతో వాక్యం రూపొందించవచ్చు.

If the letters (characters) of the alphabet you have learnt are arranged in an order forming a unit of grammar, they are called words. A group of words arranged in a particular order which makes sense and gives a clear meaning is called a sentence.

padāla amarikatō cinnavī, peddavī, sulabhamainavī, kaṣṭamainavī–rakarakāla vākyālu istunnām. ivi mīru telugu padālu bāgā nērcukōvaḍāniki, cakkagā māṭlāḍaḍānikī upayōgapaḍavaccu.

పదాల అమరికతో చిన్నవీ, పెద్దవీ, సులభమైనవీ, కష్టమైనవీ–రకరకాల వాక్యాలు ఇస్తున్నాం. ఇవి మీరు తెలుగు పదాలు బాగా నేర్చుకోవడానికి, చక్కగా మాట్లాడడానికీ ఉపయోగపడవచ్చు.

These sentences may be short or long, easy and difficult. Such sentences are used to express a statement, a question, a command or some sudden feeling. They help you to speak Telugu fluently and to write it well.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-1 - పాఠం-1 - Lesson - 1

intaku mundu manam telugu aksharālu, padālu telusukunnām kadā! ippuḍu vākyam gurinci telusukundām.

ఇంతకు ముందు మనం తెలుగు అక్షరాలు, పదాలు తెలుసుకున్నాం కదా! ఇప్పుడు వాక్యం గురించి తెలుసుకుందాం.

We have already learnt about Telugu **aksharamāla** (alphabet) and words (**śabdamāla**). Let us now learn about **Telugu vākyanirmāṇam** (sentence formation).

pūrti arthānni iccē pada samudāyānni vākyam (sentence) anṭāru.
పూర్తి అర్థాన్ని ఇచ్చే పద సముదాయాన్ని వాక్యం (sentence) అంటారు.
A group of words which makes complete sense and gives a clear meaning is called a sentence.

ataḍu rāmuḍu.
అతడు రాముడు.
He is Rāmuḍu.

idi caduvu.
ఇది చదువు.
Read this.

bhōjanam cēśāvā?
భోజనం చేశావా?
Did (you) have your meal?

ēmiṭī! idi nijamā?
ఏమిటీ! ఇది నిజమా?
What! Is it true?

manam cadivina nālugu vākyālu nālugu rakālu.
1.1 మనం చదివిన నాలుగు వాక్యాలు నాలుగు రకాలు.
Those are four different kinds of sentences.

ā nālugu rakāla gurinci ippuḍu telusukundāmā?
ఆ నాలుగు రకాల గురించి ఇప్పుడు తెలుసుకుందామా?
Let us now study those four kinds of sentences.

rāmuḍu vaccāḍu
రాముడు వచ్చాడు.
Rāmuḍu came.

sīta navvindi
సీత నవ్వింది.
Sīta smiled.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāpa ēḍcindi.
పాప ఏడ్చింది.
Baby cried.

lalita pilicindi.
లలిత పిలిచింది.
Lalita called.

paina ceppina viṣayālu manaku kaccitamgā telusu. andukē avi niścayārthaka vākyālu anṭāru.
పైన చెప్పిన విషయాలు మనకు కచ్చితంగా తెలుసు. అందుకే అవి నిశ్చయార్థక వాక్యాలు అంటారు.
We know for certain what is said in the foregoing sentences. That is why we call them **niścayārdhaka vākyālu** (declarative or assertive sentences.)

ivi renḍu padālu mātramē upayōgincina cinna vākyālau. inkoncem pedda vākyālu rāddām.
ఇవి రెండు పదాలు మాత్రమే ఉపయోగించిన చిన్న వాక్యాలు. ఇంకొంచెం పెద్ద వాక్యాలు రాద్దాం.
These are short sentences comprising two words. Let us now expand these sentences a little.

rāmuḍu baḍiki vaccāḍu.
రాముడు బడికి వచ్చాడు.
Rāmuḍu came to school.

sīta andamgā navvindi.
సీత అందంగా నవ్వింది.
Sīta smiled pleasantly.

pāpa biggaragā ēḍcindi.
పాప బిగ్గరగా ఏడ్చింది.
The baby cried loudly.

lalita pel̤l̤iki pilicindi.
లలిత పెళ్ళికి పిలిచింది.
Lalita invited us to the wedding.

telisina viṣayāla gurinci ilā kaccitamgā cebutām. teliyani vāṭini aḍigi telusukunṭām.
తెలిసిన విషయాల గురించి ఇలా కచ్చితంగా చెబుతాం. తెలియని వాటిని అడిగి తెలుసుకుంటాం.
When we are sure of something, we are assertive. When we want to know something, we ask others.

1.2 aḍigi telusukundām.
అడిగి తెలుసుకుందాం.
Let us ask to know

hōmework cēśāvā?
హోమ్‌వర్క్ చేశావా?
Have you finished your home-work?

lata vaccindā?
లత వచ్చిందా?
Has Lata come?

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

gulābī pūsindā?
గులాబీ పూసిందా?
Has the rose blossomed?

pani pūrtaindā?
పని పూర్తయిందా?
Is the work over?

vīṭini praśnārthaka vākyālu anṭāru. ēdainā teliyālanṭē itarulanu aḍagāli kadā! praśnincaṭam anṭē aḍagaḍam.

వీటిని ప్రశ్నార్థక వాక్యాలు అంటారు. ఏదైనా తెలియాలంటే ఇతరులను అడగాలి కదా! ప్రశ్నించటం అంటే అడగడం.

They are called **praśnārthaka vākyālu** (interrogative sentences). We need to ask others about what we do not know. To question is to ask.

ivē vākyālanu koncem peddavi cēsi cūddāmā?
ఇవే వాక్యాలను కొంచెం పెద్దవి చేసి చూద్దామా?
Let us expand these sentences a little:

erra gulābī pūsindā?
ఎర్ర గులాబీ పూసిందా?
Has the red rose blossomed?

lata skūl nunḍi vaccindā?
లత స్కూల్ నుండి వచ్చిందా?
Has Lata returned from school?

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ninnaṭi hōmework cēśāvā?
నిన్నటి హోమ్‌వర్క్ చేశావా?
Have you done your yesterday's homework?

nēnu ceppina pani pūrtaindā?
నేను చెప్పిన పని పూర్తయిందా?
(Have you) finished the work I gave you?

telusukōvālsina viṣayānni baṭṭi aḍigē vidhānam unṭundi. sāmānyamgā praśnalaku upayōgincē padālu evaru, ekkaḍa, enduku, eppuḍu, ēmiṭi, enta, enni (hu, ver̄, vai, ven, vāt, hau, haumeny). viṭini elā upayōgincālō telusukundām.
తెలుసుకోవాల్సిన విషయాన్ని బట్టి అడిగే విధానం ఉంటుంది. సామాన్యంగా ప్రశ్నలకు ఉపయోగించే పదాలు ఎవరు, ఎక్కడ, ఎందుకు, ఎప్పుడు, ఏమిటి, ఎంత, ఎన్ని (హు, వేర్, వై, వెన్, వాట్, హౌ, హౌమెని). వీటిని ఎలా ఉపయోగించాలో తెలుసుకుందాం.
The mode of asking depends upon the nature of matter we like to know. Words such as who, whose, whom, where, why, when, and how are interrogative pronouns. Let us know how to use them.

atanu evaru?
అతను ఎవరు?
Who is he?

nannu enduku pilicāvu?
నన్ను ఎందుకు పిలిచావు?
Why did you call me?

ī bomma elā vēśāvu?
ఈ బొమ్మ ఎలా వేశావు?
How did you draw this picture?

sīta ēlūru eppuḍu veḷtundi?
సీత ఏలూరు ఎప్పుడు వెళ్తుంది?
When will Sīta go to Ēlūru?

ā pustakam vela enta?
ఆ పుస్తకం వెల ఎంత?
What is the price of that book?

māmayya vijayavāḍa nunci eppuḍu vastāḍu?
మామయ్య విజయవాడ నుంచి ఎప్పుడు వస్తాడు?
When will maternal uncle come from Vijayawāḍa?

ippuḍu ṭaimenta?
ఇప్పుడు టైమెంత?
What is the time now?

mērī ekkaḍa undi?
మేరీ ఎక్కడ ఉంది?
Where is Mary?

stēṣanku enni ganṭalaku veḷḷāli?
స్టేషన్‌కు ఎన్ని గంటలకు వెళ్ళాలి?
At what time should we go to the station?

nīku enni māmiḍipanḍlu kāvāli?
నీకు ఎన్ని మామిడిపండ్లు కావాలి?
How many mangoes do you want?

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

oka viṣayam ādēśapūrvakamgā ceppālantẹ ilā.....
1.3. ఒక విషయం ఆదేశపూర్వకంగా చెప్పాలంటే ఇలా...
When we command others ....

idi caduvu.
ఇది చదువు.
Read this.

ṭī tīsukurā.
టీ తీసుకురా.
Bring tea.

akkaḍiki veḷḷu.
అక్కడికి వెళ్ళు.
Go there.

rāmuki ivvu
రాముకి ఇవ్వు
Give this to Rāmu.

pai vākyālanu ājñāpūrvaka vākyālu anṭāmu.
పై వాక్యాలను ఆజ్ఞాపూర్వక వాక్యాలు అంటాము.
The above sentences are called **ājñāpūrvaka vākyālu** (Imperative sentences).

vīṭini koncem pedda vākyālu cēddām.
వీటిని కొంచెం పెద్ద వాక్యాలు చేద్దాం.
Let us expand these sentences a little:

idi sāyantram caduvu!
ఇది సాయంత్రం చదువు!
Read this in the evening.

ṭī ippuḍē tīsukurā!
టీ ఇప్పుడే తీసుకురా!
Bring tea immediately.

rēpu akkaḍiki veḷḷu!
రేపు అక్కడికి వెళ్ళు!
Go there tomorrow.

ī pustakam rāmuki ivvu
ఈ పుస్తకం రాముకి ఇవ్వు
Give this book to Rāmu.

ā ! āścaryam!
1.4 ఆ! ఆశ్చర్యం!
Oh! marvelous

ā! idi nijamā?
ఆ! ఇది నిజమా?
Is it true?

ayyō! paḍipōyāḍā!
అయ్యో! పడిపోయాడా!
Alas! has he fallen!

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

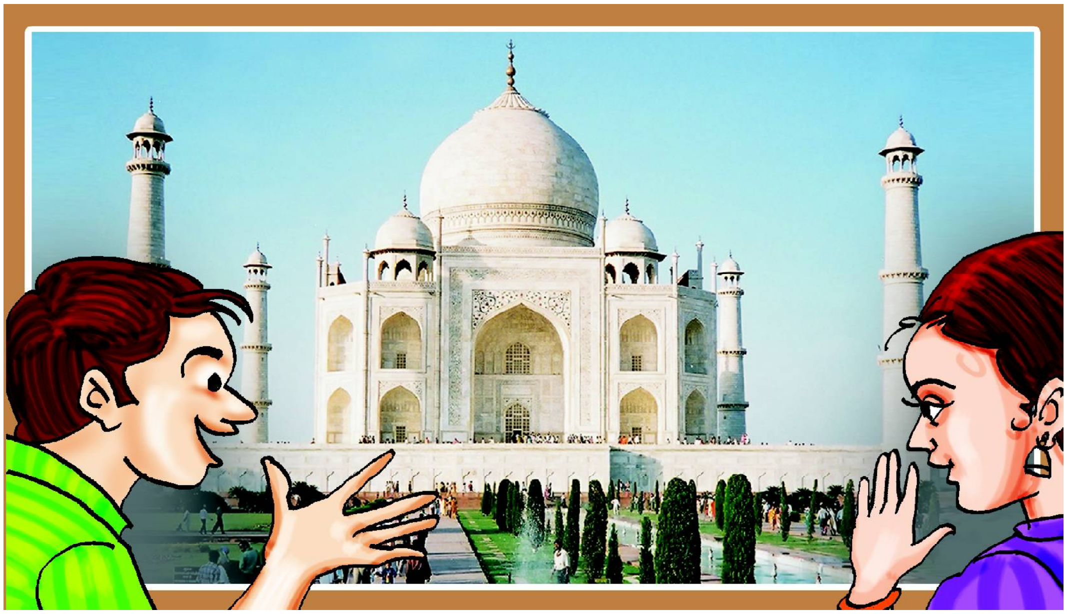

āhā! tājmahal enta bāgundi!
ఆహా! తాజ్‌మహల్ ఎంత బాగుంది!
Ah! How beautiful the Tāj Mahal is!

śabhāṣ! bomma bāgundi!
శభాష్! బొమ్మ బాగుంది!
The picture is nice, well done!

pai vākyālanu āścaryārthaka vākyālu anṭāmu.
పై వాక్యాలను ఆశ్చర్యార్థక వాక్యాలు అంటాము.
The above sentences are called **āścaryārthaka vākyālu** (Exclamatory sentences).

eppuḍainā mīku antulēni āścaryam kaligitē ilā anṭāru. tīvramaina āndōḷana kaliginā intē!
ఎప్పుడైనా మీకు అంతులేని ఆశ్చర్యం కలిగితే ఇలా అంటారు. తీవ్రమైన ఆందోళన కలిగినా ఇంతే!
To express some strong emotions such as fear, surprise, agony or distress, we say like this:

ā! mīru ceppindi nijamā!
ఆ! మీరు చెప్పింది నిజమా!
O! Is what you said true?

āhā! ī guḍi enta praśāntamgā undi!
ఆహా! ఈ గుడి ఎంత ప్రశాంతంగా ఉంది!
Ah! How serene is the ambience of this temple!

ayyō! rāju meṭla mīda nunci paḍipōyāḍā!
అయ్యో! రాజు మెట్లమీద నుంచి పడిపోయాడా!
Has Rāju fallen from the stairs? What a pity!

śabhāṣ! ī bomma bāgā vēśāvu!
శభాష్! ఈ బొమ్మ బాగా వేశావు!
Well done! You have drawn this picture nicely.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

inkā pedda vākyālu kūḍā rāyavaccu.
ఇంకా పెద్ద వాక్యాలు కూడా రాయవచ్చు.
We can write still longer sentences.

māṭlāḍutū unṭē mīkū alā rāyaḍam telustundi.
మాట్లాడుతూ ఉంటే మీకూ అలా రాయడం తెలుస్తుంది.
You will know how to write them as you talk.

alā teliyālanṭē mundu vākyam anṭē ēmiṭō teliyāli.
అలా తెలియాలంటే ముందు వాక్యం అంటే ఏమిటో తెలియాలి.
For you to be able to write, you need to know what a sentence is.

adi ippuḍu manam telusukundām.
అది ఇప్పుడు మనం తెలుసుకుందాం.
Let us know it now.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-2 - పాఠం-2 - Lesson - 2

sahajamgā vākyamlo mūḍu amśālu manam cūstū unṭām. avi karta, karma, kriya
సహజంగా వాక్యంలో మూడు అంశాలు మనం చూస్తూ ఉంటాం. అవి కర్త, కర్మ, క్రియ.
Three components are required to write a sentence in Telugu. They are: subject, object and verb in that order.

manam oka vākyam rāsinappuḍu oka vyakti gurincō, vastuvu gurincō cebutām. anṭē vākyāniki kēndram ā vyakti lēka vastuvu avutundi. adē karta.

మనం ఒక వాక్యం రాసినప్పుడు ఒక వ్యక్తి గురించో, వస్తువు గురించో చెబుతాం. అంటే వాక్యానికి కేంద్రం ఆ వ్యక్తి లేక వస్తువు అవుతుంది. అదే కర్త.

When we speak a sentence, we say something about a person or thing. So, the person or thing mentioned is called the **subject**. It means the subject is the central point of the sentence, and the meaning revolves round the subject.

karta nirvahincē kāryam 'kriya' avutundi. 'kriya' yokka phalitam anubhavincēdi karma.
కర్త నిర్వహించే కార్యం 'క్రియ' అవుతుంది. 'క్రియ' యొక్క ఫలితం అనుభవించేది కర్మ.
Job done by 'karta' (subject) is kriya (verb). Result of 'kriya' is received by 'karma' (object).

udāharaṇalu : ఉదాహరణలు : examples:

rāmuḍu kukkanu koṭṭenu. ī vākyamlō 'rāmuḍu' karta.
రాముడు కుక్కను కొట్టెను. ఈ వాక్యంలో 'రాముడు' కర్త.
Rāmuḍu beat the dog. In this sentence, Rāmuḍu is 'karta'.

rāmuḍu ēmi cēśāḍu? koṭṭāḍu. anagā 'koṭṭuṭa' kriya.
రాముడు ఏమి చేశాడు? కొట్టాడు. అనగా 'కొట్టుట' క్రియ.
What Rāmuḍu did? He beat. That is 'beat' is kriya.

dēnini koṭṭāḍu? kukkanu. kriyāphalitam anubhavincindi kukka kanuka, 'kukka' karma.
దేనిని కొట్టాడు? కుక్కను. క్రియాఫలితం అనుభవించింది కుక్క కనుక, 'కుక్క' కర్మ.
Whom he beat? Dog. Dog has received the result of kriya. Hence dog is karma.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

nauns mīku telusu. naunsnu telugulō nāmavācakālu anṭāru.
నౌన్స్ మీకు తెలుసు. నౌన్స్‌ను తెలుగులో నామవాచకాలు అంటారు.
You know the nouns. In Telugu nouns are called 'Nāmavācakālu.'

avi sanjñā nāmāvacakamulu (proper nouns), jāti nāmavācakamulu (common nouns), samūha nāmavācakamulu (collective nouns), guṇa nāmavācakamulu (abstract nouns) anṭāru.
అవి సంజ్ఞా నామవాచకములు (ప్రాపర్ నౌన్స్), జాతి నామవాచకములు (కామన్ నౌన్స్), సమూహ నామవాచకములు (కలెక్టివ్ నౌన్స్) గుణ నామవాచకములు (అబ్‌స్ట్రాక్ట్ నౌన్స్).
Those nouns in the Telugu language are called **sanjñā nāmavācakamulu** (Proper nouns), **jāti nāmavācakamulu** (common nouns), **samūha nāmavācakamulu** (collective nouns) and **guṇa nāmavācakamulu** (abstract nouns).

raju caduvutunnāḍu.
రాజు చదువుతున్నాడు.
Rāju is reading.

lalita pāḍutunnadi
లలిత పాడుతున్నది.
Lalita is singing.

ḍhilli mana rājadhāni.
ఢిల్లీ మన రాజధాని.
Delhi is our capital.

bhāratadēśam mana mātrubhūmi.
భారతదేశం మన మాతృభూమి.
Bhārat (India) is our motherland.

pai vākyālalō rāju, lalita vyaktula pērlu. ḍhillī oka paṭṭaṇam pēru. bhāratadēśam oka dēśam pēru. pērlanu teliyacēsē padālanu samjñā nāmavācakālu anṭāru.
పై వాక్యాలలో రాజు, లలిత వ్యక్తుల పేర్లు. ఢిల్లీ ఒక పట్టణం పేరు. భారతదేశం ఒక దేశం పేరు. పేర్లను తెలియచేసే పదాలను సంజ్ఞా నామవాచకాలు అంటారు.
Words like Rāju and Lalita in the above sentences are the names of persons. Delhi is the name of a city, and Bhārat is the name of a country. All such names are called **sanjñā nāmavācakālu** (proper nouns)

amma ūyala ūputunnadi.
అమ్మ ఊయల ఊపుతున్నది.
Mother is rocking the cradle.

vidyārthi pāṭhaśālaku veḷtunnāḍu.
విద్యార్థి పాఠశాలకు వెళ్తున్నాడు.
The student is going to school.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ā ūrilō andamaina tōṭalu unnavi.
ఆ ఊరిలో అందమైన తోటలు ఉన్నవి.
There are beautiful gardens in that village.

ivi jāti nāmavācakālu (Common nouns). amma, vidyārthi, pāṭhaśāla, ūru, tōṭa, ī padālannī okkō rakamaina jātini sūcistunnāyi. oka jātiki sambandhincinavi kanuka ivi jāti nāmavācakālu.
ఇవి జాతి నామవాచకాలు (కామన్ నౌన్స్). అమ్మ, విద్యార్థి, పాఠశాల, ఊరు, తోట, ఈ పదాలన్నీ ఒక్కో రకమైన జాతిని సూచిస్తున్నాయి. ఒక జాతికి సంబంధించినవి కనుక ఇవి జాతి నామవాచకాలు.
The words mother, student, school, village, garden, in the above sentences are common to every person or thing of the same class or kind. So, they are called Common nouns.

rāmuḍu gorrela mandanu tōlukuveḷtunnāḍu.
రాముడు గొర్రెల మందను తోలుకువెళ్తున్నాడు.
Rāmuḍu is tending his flock.

pakshula gumpu sāyantrāniki gūṭiki cērutundi.
పక్షుల గుంపు సాయంత్రానికి గూటికి చేరుతుంది.
Swarms of birds return to their nests by evening.

kongala bāru ceruvu gaṭṭuna vālindi.
కొంగల బారు చెరువు గట్టున వాలింది.
A row of cranes alighted on the shores of the lake.

ī jana samūhamlō ēmī vinapaḍadu.
ఈ జన సమూహంలో ఏమీ వినపడదు.
Nothing is audible in this milling crowd.

pai vākyālalōni manda, gumpu, bāru, janasamūham anēvi samūha nāmavācakālu. gorrela samūhānni manda anṭāru. alāgē pakshula samūhānni gumpu anṭāru. kongalni bāru ani, manuṣulanu janasamūhamanī anṭāru.
పై వాక్యాలలోని మంద, గుంపు, బారు, జనసమూహం అనేవి సమూహ నామవాచకాలు (కలెక్టివ్ నౌన్స్). గొర్రెల సమూహాన్ని మంద అంటారు. అలాగే పక్షుల సమూహాన్ని గుంపు అంటారు. కొంగల్ని బారు అని, మనుషులను జనసమూహమనీ అంటారు.
Words like ‘flock’, ‘swarms’, ‘row’ (group), in the above sentences are called Collective nouns. So a Collective noun denotes a number of similar things taken together and regarded as one whole: A flock of sheep; a swarm or group of birds; a row of cranes and groups of people, etc.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

maniṣiki santōṣam mukhyam.
మనిషికి సంతోషం ముఖ్యం.
Happiness is essential for man.

vēsavilō gāli vēḍigā unṭundi.
వేసవిలో గాలి వేడిగా ఉంటుంది.
The air in summer is hot.

mana kōpamē mana śatruvu.
మన కోపమే మన శత్రువు.
Our anger is our enemy.

nadī tīramlō callagā unṭundi.
నదీ తీరంలో చల్లగా ఉంటుంది.
It is cool near rivers.

pai vākyālalō santōṣam, kōpam, vēḍi anē padālu, guṇānni, bhāvananu teliyacēstunnavi. ī padālu sūcincē bhāvanaku rūpam lēdu. iṭuvanṭi vāṭini telipē pērlu guṇa nāmavācakālu anṭāru.
పై వాక్యాలలో సంతోషం, కోపం, వేడి అనే పదాలు, గుణాన్ని, భావనను తెలియచేస్తున్నవి. ఈ పదాలు సూచించే భావనకు రూపం లేదు. ఇటువంటి వాటిని తెలిపే పేర్లు గుణ నామవాచకాలు అంటారు.
In the above sentences, the words 'happiness,' 'anger' 'hot,' do not have a definite shape. Such nouns denote some quality, state, or action. They are called **guṇa nāmavācakālu** or **bhāva nāmavācakālu** (Abstract nouns).

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-3 - పాఠం - 3 -Lesson -3

rāṇi vaccindi. rāṇi māku snēhiturālu. rāṇiki ṭī iccānu.
రాణి వచ్చింది. రాణి మాకు స్నేహితురాలు. రాణికి టీ ఇచ్చాను.
Rāṇi came. Rāṇi is our friend. I gave tea to Rāṇi.

rāju bāgā caduvutāḍu. rājuku eppuḍū manci mārkulu vastāyi.
రాజు బాగా చదువుతాడు. రాజుకు ఎప్పుడూ మంచి మార్కులు వస్తాయి.
Rāju studies well. Rāju always gets good marks.

ilā rāṇi....rāju pērlu renḍumūḍusārlu anaḍam bāvunḍalēdu kadā!
ఇలా రాణి....రాజు పేర్లు రెండుమూడుసార్లు అనడం బావుండలేదు కదా!
So, the repetition of the words Rāṇi and Rāju does not look nice.

alā nāmavācakānni tirigi tirigi anakunḍā unḍālanṭē nāmavācakāniki badulugā sarvanāmānni vāḍāli. sarvanāmānni inglīṣulō pronaun anṭām.
అలా నామవాచకాన్ని తిరిగి తిరిగి అనకుండా ఉండాలంటే నామవాచకానికి బదులుగా సర్వనామాన్ని వాడాలి. సర్వనామాన్ని ఇంగ్లీషులో ప్రొనౌన్ అంటాం.
To avoid repetition of nouns we use pronouns. A pronoun (meaning *for a noun*) is a word used instead of a noun. The pronoun is called 'sarvanāmam' in the Telugu language.

udāharaṇalu : ఉదాహరణలు : examples:

ataḍu, itaḍu, āme. īme, adī, idī, sarvanāmālu. indākaṭi vākyālu ippuḍu cūḍanḍi.
అతడు, ఇతడు, ఆమె . ఈమె, అదీ, ఇదీ, సర్వనామాలు. ఇందాకటి వాక్యాలు ఇప్పుడు చూడండి.
The words "I, we, you, he, she, it, they, this, that," are pronouns.

rāṇi vaccindi, āme mā akkaku snēhiturālu. āmeku ṭī iccānu.
రాణి వచ్చింది, ఆమె మా అక్కకు స్నేహితురాలు. ఆమెకు టీ ఇచ్చాను.
Rāṇi came. She is the friend of my elder sister. I gave her tea.

rāju bāgā caduvutāḍu. vāḍiki eppuḍū manci mārkulu vastāyi.
రాజు బాగా చదువుతాడు. వాడికి ఎప్పుడూ మంచి మార్కులు వస్తాయి.
Rāju studies well. He always scores good marks.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ī kinda iccina vākyālalō sarvanāmālu gurthincaṇḍi.

ఈ కింద ఇచ్చిన వాక్యాలలో సర్వనామాలు గుర్తించండి.

Point out the pronouns in the following sentences:

rama bāgā bommalu vēstundi. āmeku bahumati vaccindi.

1. రమ బాగా బొమ్మలు వేస్తుంది. ఆమెకు బహుమతి వచ్చింది.

Rama draws pictures nicely. She got a prize.

nā kāliki debba tagilindi, nēnu naḍavalēkapōtunnānu.

2. నా కాలికి దెబ్బ తగిలింది, నేను నడవలేకపోతున్నాను.

My leg is hurt. I am unable to walk.

pilli pālu tāgindi. amma dānini koṭṭindi.

3. పిల్లి పాలు తాగింది. అమ్మ దానిని కొట్టింది

The cat drank the milk. Mummy hit it.

nuvvu cakkagā māṭlāḍatāvu, ninnu andarū iṣṭapaḍatāru.

4. నువ్వు చక్కగా మాట్లాడతావు, నిన్ను అందరూ ఇష్టపడతారు.

You speak agreeably. Everybody likes you.

javābulu జవాబులు Answers

āme	nēnu	dānini	ninnu
1. ఆమె	2. నేను	3. దానిని.	4. నిన్ను
She	I	it	You

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham- 4 - పాఠం-4 - Lesson - 4

sarvanāmālanu mūḍu vidhālugā vāḍutū unṭām. idi mīru kindaṭi pāṭhamlō gamanincē unṭāru

సర్వనామాలను మూడు విధాలుగా వాడుతూ ఉంటాం. ఇది మీరు కిందటి పాఠంలో గమనించే ఉంటారు.

You must have observed that in the previous lesson we made use of pronouns in three ways.

maralā okasāri vivarangā cūddām!

మరలా ఒకసారి వివరంగా చూద్దాం!

Let us look at them in detail.

1. mana gurinci manam ceppinappuḍu nēnu, mēmu, nāyokka, nāku anṭāmu.
   మన గురించి మనం చెప్పినప్పుడు నేను, మేము, నాయొక్క, నాకు అంటాము.
   The words used **about oneself:** I, we, me, my, mine.

2. eduṭivāri gurinchi ceppinappuḍu nuvvu, mīru, mīyokka, mīku upayōgistāmu.
   ఎదుటివారి గురించి చెప్పినప్పుడు నువ్వు, మీరు, మీయొక్క, మీకు ఉపయోగిస్తాము.
   The words used to address those who are in front of us or **spoken to:** thou, you, thee, thy, thine, your, yours.

3. ekkaḍō unnavāri gurinci ceppinappuḍu ataḍu, āme, adi, atanini, āmeku, dāniki, āmenu, vārini,vāriyokka anē padālu upayōgistāmu.
   ఎక్కడో ఉన్నవారి గురించి చెప్పినప్పుడు అతడు, ఆమె, అది, అతనిని, ఆమెకు, దానికి, ఆమెను, వారిని, వారియొక్క అనే పదాలు ఉపయోగిస్తాము.
   The words used about the person or thing **spoken of:** he, his, himself, she, herself, it, itself, they, them, theirs.

inglīṣhu bhāṣalō mādirigānē telugulō kūḍā vīṭini ilā vargīkarincāru :

ఇంగ్లీషు భాషలో మాదిరిగానే తెలుగులో కూడా వీటిని ఇలా వర్గీకరించారు.

As in the English language, in Telugu also they are classified in the following ways:

1. **tanagurinci uttama puruṣa – 'nēnu', 'nāku', 'nāyokka' anu māṭalu.**
   తనగురించి ఉత్తమ పురుష - 'నేను', 'నాకు', 'నాయొక్క' అను మాటలు.
   Uttama Puruṣa (First Person). It denotes the person ***speaking* :** I, we, myself.

2. **eduṭivāri gurinci madhyama puruṣa – 'nīvu', 'nīku', 'nīyokka' anu māṭalu.**
   ఎదుటివారి గురించి మధ్యమ పురుష - 'నీవు', 'నీకు', 'నీయొక్క' అను మాటలు.
   Madhyama Puruṣa (Second Person). It denotes the person ***spoken to***: thou, you, thyself.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ekkaḍō unnavāri gurinci prathama puruṣa– 'atanu', 'āme', 'ataniki', 'ataniyokka' anu māṭalu.

3. ఎక్కడో ఉన్నవారి గురించి ప్రథమ పురుష - 'అతను', 'ఆమె', 'అతనికి', 'అతనియొక్క' అను మాటలు

Prathama Puruṣa (Third Person). It denotes the person or thing ***spoken of:*** he, she, it, they, himself, herself, itself, themselves.

marikonni vākyālu cūddām.
మరికొన్ని వాక్యాలు చూద్దాం.
Let us see some more sentences:

uttama puruṣa ఉత్తమ పురుష (First Person)

nā pani nēnu cēsukunṭānu.
నా పని నేను చేసుకుంటాను.
I do my own work.

nāku āyana gurinci telusu.
నాకు ఆయన గురించి తెలుసు.
I know about him.

ā samāvēśāniki nannu pilicāru.
ఆ సమావేశానికి నన్ను పిలిచారు.
They called me to that conference.

ā pustakam nādi.
ఆ పుస్తకం నాది.
That book is mine.

madhyama puruṣa మధ్యమ పురుష (Second Person)

nuvvu manci vāḍivi.
నువ్వు మంచి వాడివి.
You are a good man.

nīku ā bahumati vastundi.
నీకు ఆ బహుమతి వస్తుంది.
You will get that award.

ninnu cūḍakunḍā veḷḷanu.
నిన్ను చూడకుండా వెళ్ళను.
I will not go without seeing you.

ī pani nīdē anukō.
ఈ పని నీదే అనుకో.
Treat this work as yours.

prathama puruṣa ప్రథమ పురుష (Third Person)

vāḷḷaku manam vaccinaṭlu teliyadu.
వాళ్ళకు మనం వచ్చినట్లు తెలియదు.
They do not know that we have come.

vāḷḷu rēpu vastāru.
వాళ్ళు రేపు వస్తారు.
They will come tomorrow.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

idigō nīku kāvalasina pustakam. dīnini rādha iccindi.
ఇదిగో నీకు కావలసిన పుస్తకం. దీనిని రాధ ఇచ్చింది.
Here is the book you needed. Rādha gave it.

vāḷḷanu akkaḍiki rammani ceppānu.
వాళ్ళను అక్కడికి రమ్మని చెప్పాను.
I told them to come over there.

vāḷḷu ē nirṇayam tīsukunnā bādhyata vāḷḷadē.
వాళ్ళు ఏ నిర్ణయం తీసుకున్నా బాధ్యత వాళ్ళదే.
Whatever decision they take, it will be their responsibility.

ī kindi vākyālalō sarvanāmālu gurtinci ē puruṣalō unnāyō rāyanḍi.
ఈ కింది వాక్యాలలో సర్వనామాలు గుర్తించి ఏ పురుషలో ఉన్నాయో రాయండి.
Pick out every pronoun that you can find in the following sentences and name its person.

rāmu manci abbāyi. atanu tana saikil gōpālki iccāḍu.
1. రాము మంచి అబ్బాయి. అతను తన సైకిల్ గోపాల్‌కి ఇచ్చాడు.
Rāmu is a good boy. He gave his bicycle to Gōpāl.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

sīta tana talliki panullō sāyam cēstundi. tana pāṭhālu tanu caduvukonṭundi kūḍā.

2. సీత తన తల్లికి పనుల్లో సాయం చేస్తుంది. తన పాఠాలు తను చదువుకొంటుంది కూడా.

Sīta helps her mother in her daily chores. She also studies her lessons.

nuvvu ninna rālēdu. nī kōsam andarū eduruсūśāru.

3. నువ్వు నిన్న రాలేదు. నీ కోసం అందరూ ఎదురుచూశారు.

You did not come yesterday. Everybody waited for you.

nēnu ī rōju akkaḍiki rālēnu. nāku jvaram vaccindi.

4. నేను ఈ రోజు అక్కడికి రాలేను. నాకు జ్వరం వచ్చింది.

Today I cannot come there. I have fever.

ā sangati nāku evarū ceppalēdu. cebitē nēnū veḷḷē vāḍinē.

5. ఆ సంగతి నాకు ఎవరూ చెప్పలేదు. చెబితే నేనూ వెళ్ళే వాడినే.

Nobody told me about it. Had I been told, I too would have gone there.

nīkū nākū madhya vāḷḷu enduku?

6. నీకూ నాకూ మధ్య వాళ్ళు ఎందుకు?

Where is the need for them between you and me?

javābulu జవాబులు Answers

atanu (prathama puruṣa)

1. అతను (ప్రథమ పురుష)

he (Third person)

tana, tana, tanu (prathama puruṣa)

2. తన, తన, తను (ప్రథమ పురుష)

her, her, she (Third person)

nuvvu, nī (madhyama puruṣa)

3. నువ్వు, నీ (మధ్యమ పురుష)

you, your (Second person)

nēnu, nāku (uttama puruṣa)

4. నేను, నాకు (ఉత్తమ పురుష)

I, to me (First person)

nāku, nēnū (uttama puruṣa)

5. నాకు, నేనూ (ఉత్తమ పురుష)

to me, I (First person)

nīkū madhyama puruṣa nākū uttama puruṣa, vāḷḷu prathama puruṣa

6. నీకూ మధ్యమ పురుష, నాకూ ఉత్తమ పురుష, వాళ్ళు ప్రథమ పురుష

to you (Second person); to me (First person); them/they (Third person).

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-5 - పాఠం-5 - Lesson -5

ī pāṭhamlō manamu linga bhēdamunu gurinci telusukundām.
ఈ పాఠంలో మనము లింగ భేదమును గురించి తెలుసుకుందాం.
In this lesson we learn about variations of gender.

lingamulu mūḍu rakālu. avi 1) pumlingam; 2) strīlingam; 3) napumsakalingam.
లింగములు మూడు రకాలు. అవి: 1) పుంలింగం; 2) స్త్రీలింగం; 3) నపుంసకలింగం.
Genders are of three kinds. They are: 1. masculine gender; 2. feminine gender and 3) neuter gender.

ī kinda iccina śabdālu ē lingamō telusukundām.
ఈ కింద ఇచ్చిన శబ్దాలు ఏ లింగమో తెలుసుకుందాం.
The following table shows examples of the three kinds of genders:

pumlingam	**strīlingam**	**napumsakalingam**
పుంలింగం	**స్త్రీలింగం**	**నపుంసకలింగం**
masculine gender	**feminine gender**	**neuter gender**
rāju	rāṇi	kurcī
రాజు	రాణి	కుర్చీ
King	Queen	chair
dēvuḍu	dēvata	guḍi
దేవుడు	దేవత	గుడి
God	Goddess	temple
racayita	racayitri	racana
రచయిత	రచయిత్రి	రచన
author	authoress	script
ataḍu	āme	adi
అతడు	ఆమె	అది
he	she	it
nāyakuḍu	nāyika	naṭana
నాయకుడు	నాయిక	నటన
hero	heroine	acting

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ī mūḍu rakamulē kākuṇḍā konni ubhayalinga śabdālu vunnāyi. ā śabdamulu srīlingamulakū, pumlingamulakū vartistāyi.
ఈ మూడు రకములే కాకుండా కొన్ని ఉభయలింగ శబ్దాలు వున్నాయి. ఆ శబ్దములు స్త్రీలింగములకూ, పుంలింగములకూ వర్తిస్తాయి.
The names which can be applied either to a male or a female are of the Common Gender (Ubhayalingamulu).

udāharaṇa : śiśuvu, anātha, vidyārthi, lēḍi, kōḍi, naukaru, vyakti modalainavi.
ఉదాహరణ: : శిశువు, అనాథ, విద్యార్థి, లేడి, కోడి, నౌకరు, వ్యక్తి మొదలైనవి.
Examples: child, orphan, student, deer, fowl, servant, person.

* * *

rāmuḍu vaccāḍu.
రాముడు వచ్చాడు.
Rāmuḍu came.

sīta veḷḷindi.
సీత వెళ్ళింది.
Sīta went.

pustakam sancilō undi.
పుస్తకం సంచిలో ఉంది.
The book is in the bag.

sīta veḷḷindi anṭunnām. rāmuḍu vaccāḍu anṭunnām. sīta strīlingam-rāmuḍu pumlingam. ikkaḍa veḷḷindi, vaccāḍu anēvi kriyāpadālu. sīta veḷḷindi anī, rāmuḍu vaccāḍu anī annāmu. napumsakalingamaina pustakāniki 'undi' annām. dīni valana karta yokka lingānni baṭṭi kriya mārutundi. idē vidhamgā nāmavācakālaku badulugā vāḍē sarvanāmālu kūḍā lingabhēdāniki anuguṇamgā māratāyi.
సీత వెళ్ళింది అంటున్నాం. రాముడు వచ్చాడు అంటున్నాం. సీత స్త్రీలింగం-రాముడు పుంలింగం. ఇక్కడ వెళ్ళింది, వచ్చాడు అనేవి క్రియాపదాలు. సీత వెళ్ళింది అనీ, రాముడు వచ్చాడు అనీ అన్నాం. నపుంసకలింగమైన పుస్తకానికి 'ఉంది' అన్నాం. దీని వలన కర్త యొక్క లింగాన్ని బట్టి క్రియ మారుతుంది. ఇదే విధంగా నామవాచకాలకు బదులుగా వాడే సర్వనామాలు కూడా లింగభేదానికి అనుగుణంగా మారతాయి.
In Telugu sentences we say:
Sīta went.—— feminine gender
Rāmuḍu came. —— masculine gender.
The book is in the bag. —— neuter gender.
Similarly, pronouns will change as per the gender:

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ī sūtrānni teliyacēsē marikonni udāharaṇalu pariśīliddām.
ఈ సూత్రాన్ని తెలియచేసే మరికొన్ని ఉదాహరణలు పరిశీలిద్దాం.
Let us see some examples in support of this rule:

rāmuḍu lēḍu, ataḍu bajāru veḷḷāḍu.
రాముడు లేడు, అతడు బజారు వెళ్ళాడు.
Rāmuḍu is not here. He has gone to the market.

rāmuḍu pumlingam anduvalana kriyāśabdam vellāḍu ani rāśāmu.
రాముడు పుంలింగం అందువలన క్రియాశబ్దం వెళ్ళాడు అని రాశాము.
Rāmu**ḍu** is pumlingam (masculine gender). So, the verb ending in Telugu is **ḍu** (veḷḷā**ḍu**).

sīta kūḍā lēdu, āme nīḷḷu tēvadāniki veḷḷindi.
సీత కూడా లేదు, ఆమె నీళ్ళు తేవడానికి వెళ్ళింది.
Sīta also is not here. She has gone to fetch water.

sīta strīlingam. anduvalana sīta lēdu, veḷḷindi, ani kriyāpadam mārci ceppāmu.
సీత స్త్రీలింగం. అందువలన సీత లేదు, వెళ్ళింది, అని క్రియాపదం మార్చి చెప్పాము.
Sīta is feminine gender. That is why the verb endings in Telugu are changed to ‘ledu’, ‘veḷḷindi’.

pustakam sancilō undi; dānini cadavāli.
పుస్తకం సంచిలో ఉంది; దానిని చదవాలి.
The book is in the bag. I have to read it.

* * *

ī pāṭhamlō inkoka viṣayam telusukundām.
ఈ పాఠంలో ఇంకొక విషయం తెలుసుకుందాం.
Let us learn another point in this lesson.

sankyanu teliyacēsē padālu vacanālu. vacanālu renḍu vidhālu. avi : ēkavacanam, bahuvacanam.
సంఖ్యను తెలియచేసే పదాలు వచనాలు. వచనాలు రెండు విధాలు. అవి : ఏకవచనం, బహువచనం.
Words indicating numbers are known as singular number, plural number.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

nāmavācakam oka vastuvunigāni, vyaktinigāni, pradēśānni gāni sūcincinapuḍu adi ēkavacanam. okaṭikannā ekkuva sankhyanu sūcincinapuḍu adi bahuvacanam.
నామవాచకం ఒక వస్తువునిగాని, వ్యక్తినిగాని, ప్రదేశాన్ని గాని సూచించినపుడు అది ఏకవచనం. ఒకటికన్నా ఎక్కువ సంఖ్యను సూచించినపుడు అది బహువచనం.
If a noun indicates one place, person, or thing, it is said to be in Singular Number. When a noun indicates more than one, it is in the Plural Number.

mundugā ī kindi padālu gamanincaṇḍi.
ముందుగా ఈ కింది పదాలు గమనించండి.
Before we move on, read the following words.

ēkavacanam	bahuvacanam
ఏకవచనం	బహువచనం
Singular Number	Plural Number
āvu.	āvulu.
ఆవు.	ఆవులు.
cow.	cows.
māmiḍikāya.	māmiḍikāyalu.
మామిడికాయ.	మామిడి కాయలు.
mango.	mangoes.
tōṭa.	tōṭalu.
తోట.	తోటలు.
garden.	gardens.

pai padāllō āvu ēkavacanam, āvulu bahuvacanam. māmiḍikāya anṭē oka māmiḍikāyanē teliyacēstundi. māmiḍikāya'lu' anē bahuvacana śabdam cēraṭam valla okaṭikannā ekkuva ani teliyacēstundi. adē vidhamgā tōṭa, tōṭalu kūḍā.
పై పదాల్లో ఆవు ఏకవచనం, ఆవులు బహువచనం. మామిడికాయ అంటే ఒక మామిడికాయనే తెలియచేస్తుంది. మామిడికాయ'లు' అనే బహువచన శబ్దం చేరటం వల్ల ఒకటికన్నా ఎక్కువ అని తెలియచేస్తుంది. అదే విధంగా తోట, తోటలు కూడా.
In the above words, the word 'cow' is in singular number; 'cows' is in plural number. Mango indicates one mango fruit. By making that word plural "mangoes" it indicates more than one fruit. So also the words 'garden' and 'gardens'.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

linga bhēdānni baṭṭi kriyāpadālu, sarvanāmālu mārinaṭṭugānē nambarnu baṭṭi kūḍā māratāyi. ī kindi vākyālalō mārpunu gamanincaṇḍi.

లింగ భేదాన్ని బట్టి క్రియాపదాలు, సర్వనామాలు మారినట్టుగానే నంబర్‌ను బట్టి కూడా మారతాయి. ఈ కింది వాక్యాలలో మార్పును గమనించండి.

Depending on the changes in the gender, there will be corresponding changes in the verb and pronoun pattern in the Telugu language. Similarly, there will be changes in verbs and pronouns depending on the changes in the number. Notice such changes in the following sentences:

mā ūri pakkanē oka kālava undi.
మా ఊరి పక్కనే ఒక కాలవ ఉంది.
There is a canal by the side of our village.

mā ūri cuṭṭū mūḍu kālavalu unnavi.
మా ఊరి చుట్టూ మూడు కాలవలు ఉన్నవి.
There are three canals around our village.

mā ūrilō oka dēvālayam undi.
మా ఊరిలో ఒక దేవాలయం ఉంది.
There is a temple in our village.

mā ūrilō nālugu dēvālayālu unnavi.
మా ఊరిలో నాలుగు దేవాలయాలు ఉన్నవి.
There are four temples in our village.

mā tōṭalō oka jāma ceṭṭu undi.
మా తోటలో ఒక జామ చెట్టు ఉంది.
There is a guava tree in our garden.

mā tōṭalō padi jāma ceṭlu unnavi.
మా తోటలో పది జామ చెట్లు ఉన్నవి.
There are ten guava trees in our garden.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

rēpu nā snēhituḍu vastāḍu.	**rēpu mā snēhitulu vastāru**
రేపు నా స్నేహితుడు వస్తాడు.	రేపు మా స్నేహితులు వస్తారు.
My friend will come tomorrow.	Our friends will come tomorrow.

unnadi, unnāḍu, vaccindi, veḷḷāḍu, kāsindi, pūsindi vanṭi śabdālu ēkavacanānni teliyacēstāyi. ru, lu, vu, yi śabdālu bahuvacanānni teliyacēstāyi. vaccāru, unnāru,
ఉన్నది, ఉన్నాడు, వచ్చింది, వెళ్ళాడు, కాసింది, పూసింది వంటి శబ్దాలు ఏకవచనాన్ని తెలియచేస్తాయి. రు, లు, వు, యి శబ్దాలు బహువచనాన్ని తెలియచేస్తాయి. వచ్చారు, ఉన్నారు,
In the Telugu language, words like 'unnadi' (it is), unnāḍu (he is), vacchindi (she / it came), veḷḷāḍu (he went), kāsindi (bore fruit), pūsindi (bloomed), denote singular number. Words which end in 'ru', 'lu,' 'vu,' 'yi,' denote plural number. For example: vaccāru (they came), unnāru (they are).

ī vindhamgā ēkavacanam, bahuvacanam vāḍaṭam jarugutundi.
ఈ విధంగా ఏకవచనం, బహువచనం వాడటం జరుగుతుంది.
Thus we use both singular and plural numbers.

ayitē konni padālaku mātram ēkavacana, bahuvacanālunnappaṭiki ekkuvagā bahuvacanamē vāḍutunṭāmu.
అయితే కొన్ని పదాలకు మాత్రం ఏకవచన, బహువచనాలున్నప్పటికి ఎక్కువగా బహువచనమే వాడుతుంటాము.
Though some words have both singular and plural forms, in most cases only plural form is used.

udā : pesalu, gōdhumalu, kandulu, vaḍlu,
ఉదా॥ పెసలు, గోధుమలు, కందులు, వడ్లు.
Example: **Pesalu** (green gram); **gōdhumalu** (wheat); **kandulu** (red gram), **vaḍlu** (paddy).

konni padālaku ēkavacanamē unḍadu. bahuvacanam mātramē vāḍāli. vāṭini nitya bahuvacanālu antām. udā : pālu, niḷḷu.
కొన్ని పదాలకు ఏకవచనమే ఉండదు. బహువచనం మాత్రమే వాడాలి. వాటిని నిత్య బహువచనాలు అంటాం. ఉదా॥ పాలు, నీళ్ళు.
Some words do not have the singular form at all. We have to use them as plurals. They are called *nitya bahuvacanamulu* (forever plural forms). Examples: **pālu** (milk), **niḷḷu** (water).

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-6 - పాఠం-6 - Lesson-6

sīta pūlu kōsindi.
సీత పూలు కోసింది.
Sīta plucked the flowers.

sīta erraṭi pūlu kōsindi.
సీత ఎర్రటి పూలు కోసింది.
Sīta plucked the red flowers.

pāpa navvindi.
పాప నవ్వింది.
The baby smiled.

pūla gaunu vēsukunna pāpa navvindi.
పూల గౌను వేసుకున్న పాప నవ్వింది.
The baby in the embroidered gown laughed.

intaku mundu manam sīta pūlu kōsindi annām. ipuḍu 'errani' pūlu kōsindi annāmu.
ఇంతకు ముందు మనం సీత పూలు కోసింది అన్నాం. ఇపుడు 'ఎర్రని' పూలు కోసింది అన్నాము.
Earlier we said, "Sīta plucked the flowers." Now we have said, "Sīta plucked the red flowers."

ī māṭala dwārā pūlu erragā unnāyani, pāpa pūla gaunu vēsukundani vivaraṇa istunnām. avē viśēṣaṇālu.
ఈ మాటల ద్వారా పూలు ఎర్రగా ఉన్నాయని, పాప పూల గౌను వేసుకుందని వివరణ ఇస్తున్నాం. అవే విశేషణాలు.
Thus we are explaining that the flowers are 'red' and the gown is embroidered. These words are adjectives.

ī kindi vākyālalō viśēṣaṇālu gurtincaṇḍi.
ఈ కింది వాక్యాలలో విశేషణాలు గుర్తించండి.
Point out the adjectives in the following sentences:

ā pedda ceruvulō erra tāmaralu unnāyi.
1. ఆ పెద్ద చెరువులో ఎర్ర తామరలు ఉన్నాయి.
There are red lilies in that big tank.

mī inṭi pakka inṭilō mā māmayya unnāḍu.
2. మీ ఇంటి పక్క ఇంటిలో మా మామయ్య ఉన్నాడు.
Your next-door neighbour is my maternal uncle.

rāmu nā kannā cālā cinnavāḍu.
3. రాము నా కన్నా చాలా చిన్నవాడు.
Rāmu is much younger than me.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

amma gummam mundu pratirōjū muggu vēstundi.
4 అమ్మ గుమ్మం ముందు ప్రతిరోజూ ముగ్గు వేస్తుంది.
Mother daily decorates the doorway with patterns made with lines of flour.

ā nallagēṭu unnadē rāju illu.
5. ఆ నల్లగేటు ఉన్నదే రాజు ఇల్లు.
Rāju's house is the one with the black gate.

ataḍu dhairyavantuḍu.
6. అతడు ధైర్యవంతుడు.
He is a brave man.

ati telivi anarthadāyakam.
7. అతి తెలివి అనర్థదాయకం.
Over-smartness is harmful.

tūrpu vaipuna unna bhavanam granthālayam.
8. తూర్పు వైపున ఉన్న భవనం గ్రంథాలయం.
The east-side building is a library.

nīku rēpu tīyani māmiḍipaḷḷu istānu.
9. నీకు రేపు తీయని మామిడిపళ్ళు ఇస్తాను.
I will give you sweet mangoes tomorrow.

bengaḷūru pedda nagaram.
10. బెంగళూరు పెద్ద నగరం.
Bengalūru is a big city.

adi lōtaina ceruvu.
11. అది లోతైన చెరువు.
That is a deep tank indeed.

pustakam pedda ballamīda undi.
12. పుస్తకం పెద్ద బల్లమీద ఉంది.
The book is on the big table.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

javābulu జవాబులు Answers

	pedda, erra		intipakka		cālā
1.	పెద్ద, ఎఱ్ర	2.	ఇంటిపక్క	3.	చాలా
	red		next-door		much
	pratirōju		nalla		dhairyavantuḍu
4.	ప్రతిరోజు	5.	నల్ల	6)	ధైర్యవంతుడు
	daily		black		brave
	ati		tūrpu vaipuna		tīyani
7.	అతి	8.	తూర్పు వైపున	9.	తీయని
	over		east-side		sweet
	pedda		lōtaina		pedda
10.	పెద్ద	11.	లోతైన	12.	పెద్ద
	big		deep		big

ilā nāmavācakam yokka guṇānni vivarangā ceppē padālanu viśēṣaṇālu anṭām. nāmavācakam gurinci vivaramgā, spaṣṭamgā ceppaḍāniki viśēṣaṇam kāvāli. ī padāla dwārā manam nāmavācakam gurinci ekkuva vivaraṇa ivvagalugutāmu. viśēṣaṇālanu inglīṣulō eḍjekṭives anṭāru.

ఇలా నామవాచకం యొక్క గుణాన్ని వివరంగా చెప్పే పదాలను విశేషణాలు అంటాం. నామవాచకం గురించి వివరంగా, స్పష్టంగా చెప్పడానికి విశేషణం కావాలి. ఈ పదాల ద్వారా మనం నామవాచకం గురించి ఎక్కువ వివరణ ఇవ్వగలుగుతాము. విశేషణాలను ఇంగ్లీషులో ఎడ్జెక్టివ్స్ అంటారు.

The adjective goes with a noun or pronoun adding to its meaning. Adjectives qualify the nouns that follow them adding value to the sentence.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-7 - పాఠం-7 - Lesson - 7

manam cēsē panulannī kriyalu ani ceppukunnām kadā!
మనం చేసే పనులన్నీ క్రియలు అని చెప్పుకున్నాం కదా!
We have already explained that our actions are known as verbs.

rāmuḍu vaccāḍu.
రాముడు వచ్చాడు.
Rāmuḍu came.

rāju paḍḍāḍu.
రాజు పడ్డాడు.
Rāju fell.

sīta pāḍindi.
సీత పాడింది.
Sīta sang.

pāpa navvindi.
పాప నవ్వింది.
The baby smiled.

paina rāsina 'vaccāḍu', 'paḍḍāḍu', 'pāḍindi', 'navvindi' anēvi kriyāśabdālu. kriyāśabdālanu iṅglīṣulō verbs anṭāru.
పైన రాసిన 'వచ్చాడు', 'పడ్డాడు', 'పాడింది', 'నవ్వింది' అనేవి క్రియాశబ్దాలు. క్రియాశబ్దాలను ఇంగ్లీషులో వెర్బ్స్ అంటారు.
The underlined words in the above sentences are verbs indicating the action of the subject.

rāju venakki paḍḍāḍu.
రాజు వెనక్కి పడ్డాడు.
Rāju fell on his back.

sīta madhuramgā pāḍindi.
సీత మధురంగా పాడింది.
Sīta sang sweetly.

amma araṭipaḷḷu prēmatō iccindi.
అమ్మ అరటిపళ్ళు ప్రేమతో ఇచ్చింది.
Mother gave bananas with love.

pāpa kilakila navvindi.
పాప కిలకిల నవ్వింది.
The baby smiled charmingly.

kinda gīta gīsina padālu kriyāviśēṣaṇālu. avi kriyala gurinci teliyacēyu padālu. kriyalu eppuḍu jarugutāyō, ekkaḍa jarugutāyō, elā jarigāyō, entavaraku jarugutāyō teliyacēyu padālē kriyāviśēṣanālu. vīṭini iṅglīṣulō eḍverbs anṭāru.
కింద గీత గీసిన పదాలు క్రియావిశేషణాలు. అవి క్రియల గురించి తెలియచేయు పదాలు. క్రియలు ఎప్పుడు జరుగుతాయో, ఎక్కడ జరుగుతాయో, ఎలా జరిగాయో, ఎంతవరకు జరుగుతాయో, తెలియచేయుపదాలే క్రియావిశేషణాలు. వీటిని ఇంగ్లీషులో ఎడ్వెర్బ్స్ అంటారు.
The underlined words in the above sentences are adverbs. An adverb is a word which modifies or qualifies and expands the sense of a verb. So, an adverb goes with a verb adding to its meaning — when and where a certain action has taken place, and how long it has taken, etc.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ippuḍu viśēṣaṇālu, mariyu kriyāviśēṣaṇālatō kūrcina marikonni vākyālu cūddām.

ఇప్పుడు విశేషణాలు మరియు క్రియావిశేషణాలతో కూర్చిన మరికొన్ని వాక్యాలు చూద్దాం.

Let us study some more sentences containing adjectives (**viśēṣaṇālu**) and adverbs (**kriyāviśēṣaṇālu**).

nalla kukkapilla parugetti āḍutōndi.

1. నల్ల కుక్కపిల్ల పరుగెత్తి ఆడుతోంది.

The black puppy is running playfully.

ā pillalu prati ādivāram banti āṭa āḍatāru.

2. ఆ పిల్లలు ప్రతి ఆదివారం బంతి ఆట ఆడతారు.

Those children play ball games every Sunday.

malle mokka ninḍugā pūsindi.

3. మల్లె మొక్క నిండుగా పూసింది.

The jasmine plant is in full bloom.

rāṇi rangu pensil mukkalugā viricindi.

4. రాణి రంగు పెన్సిల్ ముక్కలుగా విరిచింది.

Rāṇi broke the colour pencil into pieces.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

amma pullaṭi māmiḍikāyalu konnadi.
5. అమ్మ పుల్లటి మామిడికాయలు కొన్నది.
Mummy bought sour mangoes.

gōpāl telivaina abbāyi.
6. గోపాల్ తెలివైన అబ్బాయి.
Gōpāl is an intelligent boy.

rāju phuṭbāl bāgā āḍatāḍu
7. రాజు ఫుట్‌బాల్ బాగా ఆడతాడు.
Rāju plays football well.

rādha phlāṭ nālugava antasthulō undi.
8. రాధ ఫ్లాట్ నాలుగవ అంతస్థులో ఉంది.
Rādha's flat is on the fourth floor.

kāki ā pedda ceṭṭu mīda cakkagā gūḍu kaṭṭindi.
9. కాకి ఆ పెద్ద చెట్టు మీద చక్కగా గూడు కట్టింది.
The crow built its nest neatly on that big tree.

pillikūna gaḍapa dāṭalēka munduku paḍindi.
10. పిల్లికూన గడప దాటలేక ముందుకు పడింది.
Unable to cross the threshold, the feeble kitten fell headlong.

oka tellaṭipiṭṭa buḍungumani nīḷḷalō munigindi.
11. ఒక తెల్లటిపిట్ట బుడుంగుమని నీళ్ళలో మునిగింది.
A white bird suddenly dived into the water.

pedda gōḍa gaḍiyāram ṭhangumani ganṭa koṭṭindi.
12. పెద్ద గోడ గడియారం ఠంగుమని గంట కొట్టింది.
The big clock on the wall struck with a bang.

sāyantram gāli callagā vīstundi.
13. సాయంత్రం గాలి చల్లగా వీస్తుంది.
The evening breeze blows pleasantly.

pai vākyālu renḍusārlu cadivitē ēvi viśēṣaṇālu ēvi kriyāviśēṣaṇālu anē viṣayam cakkagā mīkē telustundi. sariaina javābu avunō kādō kindi paṭṭika cūsi telusikōnḍi. ilānṭi vākyālu konni mīru kūḍā rāyanḍi.
పై వాక్యాలు రెండుసార్లు చదివితే ఏవి విశేషణాలు ఏవి క్రియావిశేషణాలు అనే విషయం చక్కగా మీకే తెలుస్తుంది. సరియైన జవాబు అవునో కాదో కింది పట్టిక చూసి తెలుసుకోండి. ఇలాంటి వాక్యాలు కొన్ని మీరు కూడా రాయండి.
If you read the above sentences carefully, you will understand which words are adjectives and which ones are adverbs. Now write some similar sentences yourself. Verify your answers from the following list :

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

javābulu జవాబులు Answers

viśēṣaṇālu / విశేషణాలు / Adjectives

1. nalla / నల్ల / black
2. prati / ప్రతి / every
3. ....
4. rangu / రంగు / colour
5. pullaṭi / పుల్లటి / sour
6. telivaina / తెలివైన / intelligent
7. .....
8. nālugava / నాలుగవ / fourth
9. pedda / పెద్ద / big
10. .....
11. tellaṭi / తెల్లటి / white
12. pedda / పెద్ద / big
13. sāyantram / సాయంత్రం / evening

kriyāviśēṣaṇālu / క్రియావిశేషణాలు / Adverbs

1. parugetti / పరుగెత్తి / playfully
2. banti āṭa / బంతి ఆట / football
3. ninḍugā / నిండుగా / full
4. mukkalugā / ముక్కలుగా / into pieces
5. ......
6. .....
7. bāgā / బాగా / well
8. .....
9. cakkagā / చక్కగా / neatly
10. munduku / ముందుకు / headlong
11. buḍungumani / బుడుంగుమని / suddenly
12. ṭhangumani / ఠంగుమని / with a bang
13. callagā / చల్లగా / pleasantly

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-8 - పాఠం-8 - Lesson-8

manam ippuḍu cinna cinna vākyālu rāyaḍāniki siddamgā unnām.
మనం ఇప్పుడు చిన్న చిన్న వాక్యాలు రాయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాం
Now we are ready to write small sentences.

kāni ēdainā viṣayam ceppinappuḍu manam ceppēdi ninna jarigina viṣayamā, ī rōju jarigina viṣayamā, rēpu jaragabōyē viṣayamā anēdi spaṣṭamgā unḍāli.
కాని ఏదైనా విషయం చెప్పినప్పుడు మనం చెప్పేది నిన్న జరిగిన విషయమా, ఈ రోజు జరిగిన విషయమా, రేపు జరగబోయే విషయమా అనేది స్పష్టంగా ఉండాలి.
Whatever we say, it should be very specific whether we are indicating the present action, or a past action or a future action.

alā unḍālantē ē kālam gurinci cebutunnāmō teliyāli.
అలా ఉండాలంటే ఏ కాలం గురించి చెబుతున్నామో తెలియాలి.
For this, we should know the tense of the verb we are writing about.

nēnu ninna uttaram rāśānu.
నేను నిన్న ఉత్తరం రాశాను.
I wrote a letter yesterday.

ī vākyam jarigipōina viṣayam gurinci teliyacēstundi. dīnini bhūtakālam anṭāmu.
ఈ వాక్యం జరిగిపోయిన విషయం గురించి తెలియచేస్తుంది. దీనిని భూతకాలం అంటాము.
This sentence describes a past action.

bhūtakālam anagā jarigipōyindi.
భూతకాలం అనగా జరిగిపోయింది.
Time that is <u>past</u> is called **bhūtakālam** (Past Tense).

nēnu uttaram rāstunnānu
నేను ఉత్తరం రాస్తున్నాను.
I am writing a letter.

ī vākyam ippuḍu jarugutunna viṣayam gurinci teliyacēstundi. dīnini vartamāna kālam anṭāmu.
ఈ వాక్యం ఇప్పుడు జరుగుతున్న విషయం గురించి తెలియచేస్తుంది. దీనిని వర్తమాన కాలం అంటాము.
This sentence mentions a present act. This is known as simple present tense.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

vartamāna kālam anagā jarugutunnadi.
వర్తమాన కాలం అనగా జరుగుతున్నది.
Time now is called the vartamānakālam (Present Tense).

nēnu rēpu uttaram rāstānu.
నేను రేపు ఉత్తరం రాస్తాను
I will write a letter tomorrow.

ī vākyam jaragabōyē dānini gurinci teliyacēstundi. dīnini bhavisyat kālam anṭām.
ఈ వాక్యం జరగబోయే దానిని గురించి తెలియచేస్తుంది. దీనిని భవిష్యత్ కాలం అంటాం.
This sentence talks of a future act. 'Time to come' is future tense.

sāmānyamgā telugulō kriyalu vākyāniki civaragā vastāyi. intavarakū, linga bhēdālalōnū, vacana bhēdālalōnū kriyā śabdālu māraḍam gurinci telusukunnām. kālam mārinappuḍu kūḍā kriyāśabdam mārutundi. ī kindi vākyālu pariśīliddām.
సామాన్యంగా తెలుగులో క్రియలు వాక్యానికి చివరగా వస్తాయి. ఇంతవరకూ లింగ భేదాలలోనూ, వచన భేదాలలోనూ క్రియా శబ్దాలు మారడం గురించి తెలుసుకున్నాం. కాలం మారినప్పుడు కూడా క్రియాశబ్దం మారుతుంది. ఈ కింది వాక్యాలు పరిశీలిద్దాం.
In Telugu sentences, verbs usually come towards the end of the sentence. We have so far learnt that verbs change depending on the changes in gender and number. When there is a change of tense, the verb also changes. Let us study some sentences:

sīta ninna vaccindi.
సీత నిన్న వచ్చింది.
Sīta came yesterday.

rāmuḍu ninna vaccāḍu.
రాముడు నిన్న వచ్చాడు.
Rāmuḍu came yesterday.

sīta ippuḍu vastundi.
సీత ఇప్పుడు వస్తుంది.
Sīta comes now.

rāmuḍu ippuḍu vastunnāḍu.
రాముడు ఇప్పుడు వస్తున్నాడు
Rāmuḍu comes now.

sīta rēpu vastundi.
సీత రేపు వస్తుంది.
Sīta will come tomorrow.

rāmuḍu rēpu vastāḍu.
రాముడు రేపు వస్తాడు.
Rāmuḍu will come tomorrow.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

rāmuḍu ninna vaccāḍu. anagā bhūtakālānni sūcincē 'ninna' annappuḍu kriyāśabdam vaccāḍu annāmu. rēpu vastāḍu bhaviṣyat kālānni sūcincē 'rēpu' annappuḍu kriyāśabdam vastāḍu ani mārindi. sīta strīlingam kanuka vaccindi, vastundi annāmu. rāmuḍu pumlingam kanuka vaccāḍu, vastāḍu annāmu.

రాముడు నిన్న వచ్చాడు. అనగా భూతకాలాన్ని సూచించే 'నిన్న' అన్నప్పుడు క్రియాశబ్దం వచ్చాడు అన్నాము. రేపు వస్తాడు. భవిష్యత్ కాలాన్ని సూచించే 'రేపు' అన్నప్పుడు క్రియాశబ్దం వస్తాడు అని మారింది. సీత స్త్రీలింగం కనుక వచ్చింది, వస్తుంది అన్నాము. రాముడు పుంలింగం కనుక వచ్చాడు, వస్తాడు అన్నాము.

Rāmuḍu came yesterday. Here, the word **ninna** (yesterday) indicates **bhūtakālam** (past tense). Hence the verb **vaccāḍu** (came). When we use the word 'rēpu' (tomorrow), it indicates **bhaviṣyatkālam** (future tense). Hence the verb **vastāḍu** (will come). 'Sīta' being feminine gender, the verb in the past tense is **vacindi**; and in the future tense the verb will be **vastundi**. So also, Rāmuḍu being masculine gender, the verb in the past tense is **vaccāḍu,** and in the future tense **vastāḍu**.

mukyamaina ī mūḍu kālālu telusukuni māṭlāḍāli. lēkapōtē mī māṭalaku artham unḍadu.

ముఖ్యమైన ఈ మూడు కాలాలు తెలుసుకుని మాట్లాడాలి. లేకపోతే మీ మాటలకు అర్థం ఉండదు.

When we talk we must be mindful of these three tenses. Otherwise, what we talk will not make sense.

ī mūḍu kālālu kāka jarugutū vunna kālam marokaṭi undi. dānini inglīṣulō kanṭinyūvas tens anṭāru. mūḍu kālallōnu āyā samayālalō jarugutunna panini gurinci adi teliyacēstundi.

ఈ మూడు కాలాలు కాక జరుగుతూ వున్న కాలం మరొకటి ఉంది. దానిని ఇంగ్లీషులో కంటిన్యూవస్ టెన్స్ అంటారు. మూడు కాలాల్లోను ఆయా సమయాలలో జరుగుతున్న పనిని గురించి అది తెలియచేస్తుంది.

In addition to these three tenses, there is another one called Continuous Tense. The **vartamānakālam** (Present Continuous Tense) describes an action taking place. And so the action is incomplete. So is the case with Past Continuous Tense and Future Continuous Tense.

jarugutū unna kālam.

జరుగుతూ ఉన్న కాలం.

Continuous tense:

rādha ninna pustakam caduvutū unḍindi.
రాధ నిన్న పుస్తకం చదువుతూ ఉండింది.
Rādha was reading the book yesterday.

rādha rēpu pustakam caduvutū unṭundi.
రాధ రేపు పుస్తకం చదువుతూ ఉంటుంది.
Rādha will be reading the book tomorrow.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

rādha pustakam caduvutū undi.
రాధ పుస్తకం చదువుతూ ఉంది.
Rādha is reading the book.

rādha ninna pūlu testū unḍindi. testū unḍindi anē kriya bhūtakālamlō jarugutū unnadānni teliyacēstundi.
రాధ నిన్న పూలు తెస్తూ ఉండింది. తెస్తూ ఉండింది అనే క్రియ భూతకాలంలో జరుగుతూ ఉన్నదాన్ని తెలియచేస్తుంది.
Rādha was bringing flowers yesterday. (The verb — was bringing — is in the Past Continuous tense — a continuing work in **bhūtakālam**).

rāju bommalu vēstū unnāḍu. anagā prastutam bommalu vēstū unnāḍu. kābaṭṭi ī vākyam vartamāna kālamlō pani jarugutunnaṭlugā teliyacēstundi.
రాజు బొమ్మలు వేస్తూ ఉన్నాడు. అనగా ప్రస్తుతం బొమ్మలు వేస్తూ ఉన్నాడు. కాబట్టి ఈ వాక్యం వర్తమాన కాలంలో పని జరుగుతున్నట్లుగా తెలియచేస్తుంది.
Rāju is drawing pictures. (The verb is in the Present Continuous Tense — a continuing work in **vartamānakālam – the 'Present tense'**.)

rāju rēpu bommalu vēstū unṭāḍu. ikkaḍa kriya bhaviṣyat kālamlō jarugutū unḍē viṣayam teliyacēstundi.
రాజు రేపు బొమ్మలు వేస్తూ ఉంటాడు. ఇక్కడ క్రియ భవిష్యత్ కాలంలో జరుగుతూ ఉండే విషయం తెలియచేస్తుంది.
Rāju will be drawing pictures tomorrow. (The verb, here, is in the Future Continuous Tense) — a continuous tense in the **bhaviṣyatkālam.**

rāmu ninna banti āḍutū unnāḍu.
రాము నిన్న బంతి ఆడుతూ ఉన్నాడు.
Rāmu was playing with a ball yesterday.
(The verb is in the Past Continuous tense — a continuing work in bhūtakālam.)

ramaṇi pūlu testū undi.
రమణి పూలు తెస్తూ ఉంది.
Ramaṇi is bringing flowers.

rāju rēpu pūlu testū unṭāḍu.
రాజు రేపు పూలు తెస్తూ ఉంటాడు.
Rāju will be bringing flowers tomorrow.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

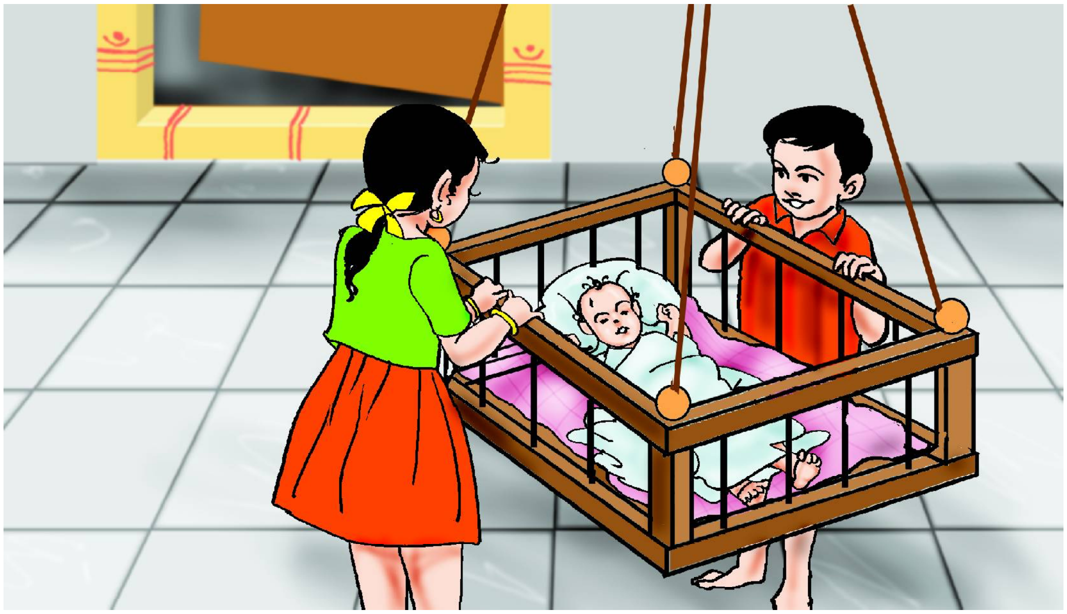

sīta pāṭa pāḍutū unnadi.
సీత పాట పాడుతూ ఉన్నది.
Sīta is singing a song.
(The verb is in the Present Continuous tense — a continuing work in vartamānakālam.)

ā samayāniki rāju laibrarīki veḷtū unnāḍu.
ఆ సమయానికి రాజు లైబ్రరీకి వెళ్తూ ఉన్నాడు.
Rāju was going to the library at that time.

pāpa ninna ūyala ūgutū unḍindi.
పాప నిన్న ఊయల ఊగుతూ ఉండింది.
The baby was swinging yesterday.

ramaṇi pūlu testū unṭundi.
రమణి పూలు తెస్తూ ఉంటుంది.
Ramaṇi will be bringing flowers.

pāpa ūyala ūgutū unnadi.
పాప ఊయల ఊగుతూ ఉన్నది.
The baby is swinging.

rādha ninna pūlu teccindi.
రాధ నిన్న పూలు తెచ్చింది.
Rādha brought flowers yesterday.

pāpa rēpu ūyala ūgutū unṭundi.
పాప రేపు ఊయల ఊగుతూ ఉంటుంది.
The baby will be swinging tomorrow.

ramaṇi rōjū pūlu testundi.
రమణి రోజూ పూలు తెస్తుంది.
Ramaṇi brings flowers daily.

rāju rēpu pūlu testāḍu.
రాజు రేపు పూలు తెస్తాడు.
Rāju will bring flowers tomorrow.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

rādha pūlu kōyaḍāniki veḷtū unṭundi.
రాధ పూలు కోయడానికి వెళ్తూ ఉంటుంది.
Rādha will be going to pluck flowers.

rēpu sāyantram sīta ēlūru veḷtū unṭundi.
రేపు సాయంత్రం సీత ఏలూరు వెళ్తూ ఉంటుంది.
Sīta will be going to Ēlūru tomorrow evening.

* * *

telugulō mukhyamgā bhūtakālam, vartamānakālam, bhaviṣyatkālālanu anusarinci kriyāśabdam mārutundi.
తెలుగులో ముఖ్యంగా భూతకాలం, వర్తమానకాలం, భవిష్యత్కాలాలను అనుసరించి క్రియాశబ్దం మారుతుంది.
When the tenses are changed, the verb also changes.

ippuḍu alānṭi mārpunu ī kindi vākyāla dwārā gamaniddām.
ఇప్పుడు అలాంటి మార్పును ఈ కింది వాక్యాల ద్వారా గమనిద్దాం.
Shall we look at some more sentences to know such changes?

bhūtakālam **భూతకాలం** **Past tense**	**vartamānakālam** **వర్తమానకాలం** **Present tense**	**bhaviṣyatkālam** **భవిష్యత్ కాలం** **Future tense**
ranganna bajāru veḷḷāḍu రంగన్న బజారు వెళ్ళాడు. Ranganna went to the market.	ranganna bajāru veḷtunnāḍu రంగన్న బజారు వెళ్తున్నాడు. Ranganna goes to the market.	ranganna rēpu bajāru veḷtāḍu. రంగన్న రేపు బజారు వెళ్తాడు. Ranganna will go to the market tomorrow.
mērī baḍiki veḷḷindi. మేరీ బడికి వెళ్ళింది. Mary went to school.	mērī baḍiki veḷtunnadi. మేరీ బడికి వెళ్తున్నది. Mary goes to school.	mērī ellunḍi baḍiki veḷtundi. మేరీ ఎల్లుండి బడికి వెళ్తుంది. Mary will go to school the day after tomorrow.
rahīm panḍlu teccāḍu. రహీం పండ్లు తెచ్చాడు. Rahīm brought fruits.	rahīm panḍlu testunnāḍu. రహీం పండ్లు తెస్తున్నాడు. Rahim brings fruits.	rahīm sāyantram panḍlu testāḍu. రహీం సాయంత్రం పండ్లు తెస్తాడు. Rahīm will bring fruits in the evening.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

karuṇa pāṭa pāḍindi.
కరుణ పాట పాడింది.
Karuṇa sang a song.

karuṇa pāḍutunnadi.
కరుణ పాడుతున్నది.
Karuṇa sings a song.

karuṇa rēpu pāṭa pāḍutundi.
కరుణ రేపు పాట పాడుతుంది.
Karuṇa will sing a song tomorrow.

amala ninna vaccindi.
అమల నిన్న వచ్చింది.
Amala came yesterday.

amala vastunnadi.
అమల వస్తున్నది.
Amala comes.

amala rēpu vastundi.
అమల రేపు వస్తుంది.
Amala will come tomorrow.

konni kālamtō nimittam lēkuṇḍa eppuḍū jarigēvi unṭāyi. avi nirantara kriyalu. vāṭini inglīṣulō yūnivarsal trūts anṭāru.

కొన్ని కాలంతో నిమిత్తం లేకుండా ఎప్పుడూ జరిగేవి ఉంటాయి. అవి నిరంతర క్రియలు. వాటిని ఇంగ్లీషులో యూనివర్సల్ ట్రూత్స్ అంటారు.

There are some universal truths, true at any time and for all times:

vantena kinda nunci nadi pravahistundi.
వంతెన కింద నుంచి నది ప్రవహిస్తుంది.
The river flows under the bridge.

vēsavilō mallelu pūstāyi.
వేసవిలో మల్లెలు పూస్తాయి.
Jasmines bloom in summer.

sūryuḍu tūrpuna udayincunu.
సూర్యుడు తూర్పున ఉదయించును.
The sun rises in the east.

vennela callagā unḍunu.
వెన్నెల చల్లగా ఉండును.
The moonlight is cool.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

kinda iccina vākyālu ē kālāniki sambandincinavō gurtincaṇḍi.

కింద ఇచ్చిన వాక్యాలు ఏ కాలానికి సంబంధించినవో గుర్తించండి.

Name the tenses of the following sentences:

sīta ā pustakam cadivindi.
1. సీత ఆ పుస్తకం చదివింది.
Sīta read that book.

rādha pāḍutunnadi.
2. రాధ పాడుతున్నది.
Rādha sings.

mērī baḍiki veḷtū unḍindi.
3. మేరీ బడికి వెళ్తూ ఉండింది.
Mary was going to school.

mēmu rēpu pustaka pradarśanaku veḷtāmu.
4. మేము రేపు పుస్తక ప్రదర్శనకు వెళ్తాము.
We will go to the book exhibition tomorrow.

nēnu rēpu ī samayāniki mā ūriki veḷtū unṭānu.
5 నేను రేపు ఈ సమయానికి మా ఊరికి వెళ్తూ ఉంటాను.
By this time tomorrow, I will be going to our village.

āme, monna mā inṭiki vaccindi.
6. ఆమె, మొన్న మా ఇంటికి వచ్చింది.
She came to our house the day before yesterday.

āme vaccēsariki nēnu caduvukunṭū unṭini.
7. ఆమె వచ్చేసరికి, నేను చదువుకుంటూ ఉంటిని.
By the time she came, I was reading.

bhūmi sūryuḍu cuṭṭū tirugutundi.
8. భూమి సూర్యుడు చుట్టూ తిరుగుతుంది.
The earth goes round the sun.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

abrahām pōyina samvatsaram nāku uttaram rāśāḍu.
9. అబ్రహాం పోయిన సంవత్సరం నాకు ఉత్తరం రాశాడు.
Abraham wrote me a letter last year.

āyēṣā renḍu samvatsarāla kritam kālēji caduvu pūrti cēsindi.
10. ఆయేషా రెండు సంవత్సరాల క్రితం కాలేజి చదువు పూర్తి చేసింది.
Āyēṣā completed her collegiate studies two years back.

inkō samvatsarāniki hari injanīring pūrtavutundi.
11. ఇంకో సంవత్సరానికి హరి ఇంజనీరింగ్ పూర్తవుతుంది.
Hari's engineering will be completed in a year's time.

javābulu జవాబులు Answers

pāḍutū unnadi jarugutū unna vartamānakālam
1. పాడుతూ ఉన్నది. జరుగుతూ ఉన్న వర్తమానకాలం
is singing — present continuous tense.

cadivindi bhūtakālam.
2. చదివింది భూతకాలం
read — past tense.

pāḍutunnadi vartamānakālam.
3. పాడుతున్నది. వర్తమానకాలం.
sings –simple present tense.

veḷtū unḍindi jarugutū unna bhūtakālam
4. వెళ్తూ ఉండింది. జరుగుతూ ఉన్న భూతకాలం
was going — past continuous tense.

veḷtāmu bhaviṣyatkālam
5. వెళ్తాము. భవిష్యత్కాలం
will go — future tense.

veḷtū unṭānu. jarugutū unḍē bhaviṣyatkālam
6. వెళ్తూ ఉంటాను. జరుగుతూ ఉండే భవిష్యత్కాలం
will be going — future continuous tense.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

vaccindi. bhūtakālam

7. వచ్చింది. భూతకాలం.

came — simple past tense.

chaduvukuṇṭū uṇṭini. jarugutū unna bhūtakālam

8. చదువుకుంటూ ఉంటిని. జరుగుతూ ఉన్న భూతకాలం

was reading — past continuous tense.

tirugutundi. nirantaram jarigēdi

9. తిరుగుతుంది. నిరంతరం జరిగేది

goes round — ever happening action. (This simple present tense is also used to express some general fact or eternal truth.)

rāśāḍu. bhūtakālam

10. రాశాడు. భూతకాలం

wrote – past tense.

pūrticēsindi. bhūtakālam

11. పూర్తి చేసింది. భూతకాలం

completed – past tense.

pūrtavutundi. bhaviṣyatkālam

12. పూర్తవుతుంది. భవిష్యత్కాలం

will be completed — future tense.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-9 - పాఠం-9 - Lesson-9

ī pāṭhamlō manam avyayālu anē padāla gurinci telusukundām. rendu padāla madya nunna sambandānni ī avyayālu teliyacēstāyi. linga, vacana, kāla bhēdālanu baṭṭi avyayālu māravu. viṭini vibhaktyarthaka padālani kūdā anṭāru. ī padālanu inglīṣulō pripōjiṣans anṭāru.

ఈ పాఠంలో మనం అవ్యయాలు అనే పదాల గురించి తెలుసుకుందాం. రెండు పదాల మధ్య నున్న సంబంధాన్ని ఈ అవ్యయాలు తెలియచేస్తాయి. లింగ, వచన, కాల భేదాలను బట్టి అవ్యయాలు మారవు. వీటిని విభక్త్యర్థక పదాలని కూడా అంటారు. ఈ పదాలను ఇంగ్లీషులో ప్రిపోజిషన్స్ అంటారు.

In this lesson let us learn about 'avyayālu' which means indeclinable words — words not liable to change. They are immutable, eternal. In English they are called prepositions. They are used to show the relationship of a word to other words in a sentence. They are also called '*vibhaktyardhaka* padamulu' in Telugu.

udāharaṇalu : ఉదాహరణలు : examples:

ā ceṭṭukomma mīda cilaka unnadi.
ఆ చెట్టుకొమ్మ మీద చిలక ఉన్నది.
There is a parrot on a branch of the tree.

balla kinda pensilu paḍindi.
బల్ల కింద పెన్సిలు పడింది.
The pencil has fallen under the table.

"balla", "pensilu" renḍu padālu. pensilu balla<u>kinda</u> paḍindi ani ceppaḍam valana adi oka ardhavantamaina vākyam ayindi.

"బల్ల", "పెన్సిలు" రెండు పదాలు. పెన్సిలు బల్ల<u>కింద</u> పడింది అని చెప్పడం వలన అది ఒక అర్థవంతమైన వాక్యం అయింది.

"Table" and "pencil" are two words. When we say, 'The pencil has fallen <u>under</u> the table,' it is a complete and meaningful sentence.

rāmuki, rājukī madhya śyām unnāḍu.
రాముకి రాజుకీ మధ్య శ్యామ్ ఉన్నాడు.
Śhyām is in between Rāmu and Rāju.

rādhanu ṭīki pilicānu,<u>ayinā</u> rālēdu.
రాధను టీకి పిలిచాను, <u>అయినా</u> రాలేదు.

I invited Rādha for tea; but she did not turn up.

kruṣṇa kōsamē cūstunnā, <u>kāni</u> rālēdu.
కృష్ణ కోసమే చూస్తున్నా, <u>కాని</u> రాలేదు.
Kriṣṇa has not come yet; I am waiting for him.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

samuccayālu
సముచ్చయాలు
Conjunctions

telugu bhāṣalō samuccayālu reṇḍu padālanu gāni, reṇḍu vākyālanu gāni kaluputāyi. samuccayālanu inglīṣulō kanjenkshans anṭāru. samāna dharmam kala vākyālanē ivi kaluputāyi.
తెలుగు భాషలో సముచ్చయాలు రెండు పదాలను గాని, రెండు వాక్యాలను గాని కలుపుతాయి. సముచ్చయాలను ఇంగ్లీషులో కన్జంక్షన్స్ అంటారు. సమాన ధర్మం కల వాక్యాలనే ఇవి కలుపుతాయి.
Samuccayālu (Conjunctions) in the Telugu language connect words with words as well as sentences with sentences. *(However, the words connected must be of the same grammatical part of speech and of the same grammatical construction.)*

kamala mariyu sīta akka celleḷḷu anē vākyamlō sītakū, kamalakū unna sambandham 'mariyu' anē samuccayam teliyacēstundi.
కమల మరియు సీత అక్క చెల్లెళ్ళు అనే వాక్యంలో సీతకూ, కమలకూ ఉన్న సంబంధం 'మరియు' అనే సముచ్చయం తెలియచేస్తుంది.
Kamala and Sīta are sisters. Here the conjunction 'and' connects two nouns showing their relationship.

rāmu cadavagalaḍu, mariyu rāyagalaḍu
రాము చదవగలడు, మరియు రాయగలడు.
Rāmu can read, and write as well.

nāku oka kalam ayinā pensil ayinā ivvaṇḍi. anē vākyamlō kalamu, pensil reṇḍu vastuvulalō ēdō okaṭi kāvāli ani ardham, ayinā anē padam valla vaccindi.
నాకు ఒక కలం అయినా పెన్సిల్ అయినా ఇవ్వండి. అనే వాక్యంలో కలము, పెన్సిల్ రెండు వస్తువులలో ఏదో ఒకటి కావాలి అని అర్థం, 'అయినా' అనే పదం వల్ల వచ్చింది.
Give me either a pen or a pencil.
In this sentence, a choice is expressed. "Either or" is an alternative conjunction denoting either a pen or a pencil.

ikkaḍa kalamu lēka pensil ani kūḍā anavaccu.
ఇక్కడ కలము లేక పెన్సిల్ అని కూడా అనవచ్చు.
In this sentence we can use only 'or' to convey the meaning. 'Give me a pen or a pencil.'

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ikkaḍa “ayinā”, “lēka” anē padālu ēmi teliyacēstunnavi? nāku pennu kāni pensilu kāni kāvālani. ī vidhamgā renḍu padālanu gāni, vākyālanu gāni kalipē padālu samuccayālu.
ఇక్కడ “అయినా”, “లేక” అనే పదాలు ఏమి తెలియచేస్తున్నవి? నాకు పెన్ను కాని పెన్సిలు కాని కావాలని. ఈ విధంగా రెండు పదాలను గాని, వాక్యాలను గాని కలిపే పదాలు సముచ్చయాలు.
In these sentences, what do the words “either or” and ‘or’ indicate? ‘I want a pen or a pencil.’ Conjunctions therefore connect words with words as well as sentences with sentences.

mariyu, kāni, anduvalana, vale, varaku, ayinappaṭikī vanṭi padālu samuccayālu.
మరియు, కాని, అందువలన, వలె, వరకు, అయినప్పటికీ-వంటి పదాలు సముచ్చయాలు.
Some other conjunctions are: and, but, therefore, like, too, till, however, as well as, further, neither-nor, either or, moreover.

ī kindi vākyālalō samuccayālanu gurtincanḍi.
ఈ కింది వాక్యాలలో సముచ్చయాలను గుర్తించండి
Point out the conjunctions (samuccayālu) in the following:

gōpi mancivāḍu mariyu telivainavāḍu.
1. గోపి మంచివాడు మరియు తెలివైనవాడు.
Gōpi is a good boy and intelligent as well.

rāju bāgā caduvutāḍu kāni allari cēstāḍu.
2. రాజు బాగా చదవుతాడు కాని అల్లరి చేస్తాడు.
Rāju reads well, but plays mischief.

nā pani pūrti ayēvarakū unḍu, lēkapōtē veḷḷu.
3. నా పని పూర్తి అయేవరకూ ఉండు, లేకపోతే వెళ్ళు.
Wait till I complete my work, or else you can go.

ataḍu pēdavāḍu ayinā nijāyitī paruḍu.
4. అతడు పేదవాడు అయినా నిజాయితీ పరుడు.
Though poor, he is honest.

ninna sāyantram vāna vaccindi andukani mā akka rālēdu.
5. నిన్న సాయంత్రం వాన వచ్చింది అందుకని మా అక్క రాలేదు.
It rained last evening; so my sister did not come.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

javābulu జవాబులు Answers

1. mariyu — మరియు — and
2. kāni — కాని — but
3. lēkapōtē — లేకపోతే — or else
4. ayinā — అయినా — though
5. andukani — అందుకని (జరిగిన పనికి కారణం) — so (reason for an action)

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-10 - పాఠం-10 - Lesson-10

inglīṣulō kēslu unnaṭlugānē telugulō vibhaktulu vunnāyi. manam ī pāṭhamlō vāṭini gurinci telusukundām.

ఇంగ్లీషులో కేస్‌లు ఉన్నట్లుగానే తెలుగులో విభక్తులు వున్నాయి. మనం ఈ పాఠంలో వాటిని గురించి తెలుసుకుందాం.

Just as there are cases in the English language, there are *vibhaktulu* in the Telugu language. Let us learn about these *vibhaktulu* (cases) in this lesson.

vākyamlō padāla madhya gala sambandhānni teliyacēsēvi vibhaktulu.

వాక్యంలో పదాల మధ్య గల సంబంధాన్ని తెలియచేసేవి విభక్తులు.

Vibhakti indicates relationship between the words in a sentence.

rāmuḍu kukkanu koṭṭenu anē vākyamlō karta ēdi? karta rāmuḍu. rāmuḍu ēmi cēśāḍu? koṭṭāḍu. anagā koṭṭaḍam kriya. evarini? kukkanu. kukka karma.

రాముడు కుక్కను కొట్టెను అనే వాక్యంలో కర్త ఏది? కర్త రాముడు. రాముడు ఏమి చేశాడు? కొట్టాడు. అనగా కొట్టడం క్రియ. ఎవరిని? కుక్కను. కుక్క కర్మ.

"Rāmuḍu beat the dog." What is the subject in this sentence? Rāmuḍu is the subject. What did Rāmuḍu do? He beat. (Beating is an action. So it is the verb.) Whom did he beat? He beat the dog. So, dog is the object.

rāmuḍu, kukka ivi renḍū nāmavācakālē. koṭṭuṭa anēdi kriya.

రాముడు, కుక్క ఇవి రెండూ నామవాచకాలే. కొట్టుట అనేది క్రియ.

"Rāmuḍu" and "dog" are nouns."Beat" is the verb.

kukka śabdāniki 'nu' anē vibhakti cēraḍam valana adi rāmuḍu kukkanu koṭṭenu. anē ardhavantamaina vākyamgā mārindi. anagā karta cēsē panini teliyacēstunnadi.

కుక్క శబ్దానికి 'ను' అనే విభక్తి చేరడం వలన అది 'రాముడు కుక్కను కొట్టెను' అనే అర్థవంతమైన వాక్యంగా మారింది. అనగా కర్త చేసే పనిని తెలియచేస్తున్నది.

Adding 'nu' to the word dog made it a meaningful sentence. In other words, that case-ending 'nu' makes the work of the subject very clear.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

inkō udāharaṇa cūddām.

ఇంకో ఉదాహరణ చూద్దాం.

Let us see another example:

idi sīta kalamu.

ఇది సీత కలము.

This is Sīta's pen.

anṭē adi sīta yokka kalamu.

ikkaḍa sītaku kalāniki unna sambandhamēmiṭi? 'yokka' anē padam sīta hakkunu teliyacēstunnadi.

అంటే అది సీత యొక్క కలము.

ఇక్కడ సీతకు కలానికి ఉన్న సంబంధమేమిటి? 'యొక్క' అనే పదం సీత హక్కును తెలియచేస్తున్నది.

It means, this pen belongs to Sīta. Here, what is the relation between Sīta and pen? It is Sīta's pen. Sīta possesses it. She has a right over the pen.

maroka vākyam

మరొక వాక్యం

Let us consider another sentence:

sīta rādha koraku panḍlu teccindi.

సీత రాధ కొరకు పండ్లు తెచ్చింది.

Sīta brought fruits for Rādha.

sīta panḍlu teccindi. evari koraku? rādha koraku.

sīta cēsina kriya, panḍlu tēvaḍam. evarikoraku rādha koraku.

ikkaḍa koraku anēdi vibhakti.

సీత పండ్లు తెచ్చింది. ఎవరి కొరకు? రాధ కొరకు.

సీత చేసిన క్రియ, పండ్లు తేవడం. ఎవరికొరకు రాధ కొరకు .

ఇక్కడ కొరకు అనేది విభక్తి.

Sīta brought fruits.

For whom?

For Rādha.

What did Sīta do? She 'brought' fruits. That was her action — kriya (verb).

For whom? For Rādha. The fourth case-ending 'for' (koraku) is used to indicate syntactic relation between Sīta, Rādha and fruits.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ī vidhaṃgā, oka vākyamlō karta, karma, kriyalaku gala sambandhānni avi cēsē panulanu, cēsina vidhānānni vivarangā ceppaḍāniki vibhaktulu upayōgapaḍatāyi. telugulō ēḍu mukhyamaina vibhaktulu. okarini pilavaḍāniki upayōgincēdi sambōdhanā vibhakti. ivannī okaṭi renḍu aksharāla, padāla cērikatō vākyāniki vērvēru arthālanu istāyi. ī kindi vibhaktulu cūḍanḍi.

ఈ విధంగా ఒక వాక్యంలో కర్త, కర్మ, క్రియలకు గల సంబంధాన్ని అవి చేసే పనులను, చేసిన విధానాన్ని వివరంగా చెప్పడానికి విభక్తులు ఉపయోగపడతాయి. తెలుగులో ఏడు ముఖ్యమైన విభక్తులు. ఒకరిని పిలవడానికి ఉపయోగించేది సంబోధనా విభక్తి. ఇవన్నీ ఒకటి రెండు అక్షరాల, పదాల చేరికతో వాక్యానికి వేర్వేరు అర్థాలను ఇస్తాయి. ఈ కింది విభక్తులు చూడండి.

Vibhaktulu (cases) are therefore used to show the syntactic relation between the subject, object and verb, and to explain clearly the work they do and how they do it. In the Telugu language, *vibhaktulu* are of seven kinds. Various case-forms are expressed with the aid of various prepositions or case-endings. Examine the following *vibhaktulu* (cases): There is another case form to address others. It is known as vocative case or Nominative case of address.

prathamā vibhakti	**ḍu, mu, vu, lu**
ప్రథమా విభక్తి	**డు,ము,వు,లు**
nominative case	**ḍu, mu, vu, lu.**

'ḍu' pumlinga śabdālaku vastundi.
udā : rāmuḍu, krusṇuḍu,
'డు' పుంలింగ శబ్దాలకు వస్తుంది.
ఉదా : రాముడు, కృష్ణుడు.
The first case-ending **ḍu** is applicable to masculine nouns.
Eg: Rāmu**ḍu**, Krisṇu**ḍu.**

'mu' napumsakalingālaku vastundi.
udā : daivamu, vanamu, vrukshamu
'ము' నపుంసకలింగాలకు వస్తుంది.
ఉదా : దైవము, వనము, వృక్షము
mu is applicable to nouns of neuter gender.
Eg: deity, forest, a tree.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

'vu' ukārānta śabdālaku, “gō” śabdāniki vastundi.
udā :jantuvu, taruvu, madhuvu, gōvu
‘వు’ ఉకారాంత శబ్దాలకు, “గో” శబ్దానికి వస్తుంది.
ఉదా : జంతువు, తరువు, మధువు, గోవు
‘Vu’ is applicable to words ending with ‘U’ sound and to the word ‘go’ (cow).
Eg: animal, tree, honey, cow.

'lu' bahuvacanamlo vastundi.
udā : strīlu, gōvulu
‘లు’ బహువచనంలో వస్తుంది.
ఉదా : స్త్రీలు, గోవులు
lu is aplicable to plural forms.
Eg: ‘strīlu’ (women), ‘gōvulu’ (cows).

ataḍu rāmuḍu
అతడు రాము<u>డు</u>
He is Rāmuḍu.

pūlu vikaśincāyi.
పూలు వికశించాయి.
The flowers have bloomed.

āvu sādhu jantuvu.
ఆవు సాధు జంతువు.
Cow is a domestic animal.

ā vanamu andamugā unnadi.
ఆ వనము అందముగా ఉన్నది.
That garden is beautiful.

paina cadivina ‘rāmuḍu’, ‘vanamu’, ‘jantuvu’ anē padālalō vāḍina ḍu, mu, vu, lu prathamā vibhakti.
పైన చదివిన ‘రాముడు’, ‘వనము’, ‘జంతువు’ అనే పదాలలో వాడిన డు, ము, వు, లు ప్రథమా విభక్తి.
In the above sentences, Rāmuḍu, ‘vanamu’, jantuvu — **ḍu, mu, vu,** are the first case (***prathamā vibhakti*** or Nominative Case) endings.

* * *

dwitīyā vibhakti ni, nu, la, gūrci, gurinci
ద్వితీయా విభక్తి ని, ను, ల, గూర్చి, గురించి
accusative case ni, nu, la, gūrchi, gurinchi.

karmaku sambandhinci dwitīyā vibhakti vastundi. kriya yokka phalānni evaru anubhavistārō, vāru karma
కర్మకు సంబంధించి ద్వితీయా విభక్తి వస్తుంది. క్రియ యొక్క ఫలాన్ని ఎవరు అనుభవిస్తారో, వారు కర్మ.
The case that relates to the object in a sentence is called Accusative or Objective Case (dwitīyā vibhakti or second case in the order). A noun or noun equivalent is in the Accusative or Objective Case when it is used as the direct object of a transitive verb.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

sītanu pilicānu.
సీతను పిలిచాను.
I called Sīta.
ikkaḍa pilavaḍam kriya. evarini pilicānu? sītanu. sīta karma. 'nu' anē dwitīyā vibhakti sītanu cērindi.
ఇక్కడ పిలవడం క్రియ. ఎవరిని పిలిచాను? సీతను. సీత కర్మ. 'ను' అనే ద్వితీయా విభక్తి సీతను చేరింది.
Here, 'called' is the verb. Whom did I call? Sīta. (Sīta**nu**)
So, Sīta is the object. In Telugu, it is 'Sītanu". In the second case, the case-ending **nu** is added to the object 'Sīta.'

tallini mincina daivamu lēdu.
తల్లిని మించిన దైవము లేదు.
No deity is greater than mother.

rājuni rammanu.
రాజుని రమ్మను.
Ask Rāju to come.

atani gūrci nāku teliyadu.
అతని గూర్చి నాకు తెలియదు.
I do not know anything about him.

nī gurinci nāku telusu.
నీ గురించి నాకు తెలుసు.
I know about you.

* * *

trutīyā vibhakti cētan, cē(n), tōḍan, tō(n)
తృతీయా విభక్తి చేతన్, చే(న్), తోడన్, తో(న్)
instrumental case chētan, che, tōḍan, to.

kriya cēsē paniki evaru āśrayam avutārō vāru karta. trutīyā vibhakti kartaku cērutundi.
క్రియ చేసే పనికి ఎవరు ఆశ్రయం అవుతారో వారు కర్త. తృతీయా విభక్తి కర్తకు చేరుతుంది.
A noun or its equivalent about which something is said (predicated) in a sentence is called the subject. The third case (*trutīyā vibhakti*) relates to the subject.

pāpa cēta pustakam cadivincu.
పాప చేత పుస్తకం చదివించు.
Get the book read by the girl.

cadivincaḍam kriya-evari cēta? pāpacēta.
చదివించడం క్రియ-ఎవరి చేత? పాపచేత.
To make the baby read (chadivincu) is the verb.
By whom (evaricēta)?
By the girl (pāpacēta).
Other sentences can be similarly formed.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

nītō nēnū vastānu.
నీతో నేనూ వస్తాను.
I will also come with you.

rājutō ramaṇi kūḍā vaccindi.
రాజుతో రమణి కూడా వచ్చింది.
Ramaṇi also came along with Rāju.

śāntam tōḍa saukyamu unṭundi.
శాంతం తోడ సౌఖ్యము ఉంటుంది.
Happiness exists along with peace.

* * *

caturthī vibhakti — **koraku, kai**
చతుర్థీ విభక్తి — **కొరకు, కై**
dative case — **koraku, kai.**

evari nimittam kriya jarugutundō vāriki caturthī vibhakti vastundi.
ఎవరి నిమిత్తం క్రియ జరుగుతుందో వారికి చతుర్థీ విభక్తి వస్తుంది.
The case of nouns or pronouns and words in grammatical agreement with them, indicating an indirect object or recipient, is known as Dative Case (*caturthī vibhakti* — for, to).

ataḍu rāmuni koraku vaccāḍu.
అతడు రాముని కొరకు వచ్చాడు.
He came for Rāma.

ataḍu vaccāḍu.
అతడు వచ్చాడు.
He came.

enduku?
ఎందుకు?
Why?

rāmuni koraku.
రాముని కొరకు
For Rāmu.

nēnu rādhakai pūlu teccānu.
నేను రాధకై పూలు తెచ్చాను.
I have brought flowers for Rādha.

paramātmuḍu dharma rakshṇakai anēkasarlu avatarincāḍu.
పరమాత్ముడు ధర్మ రక్షణకై అనేకసార్లు అవతరించాడు.
God manifested Himself time and again on the earth to protect righteousness (Dharma).

* * *

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pancamī vibhakti — valana, kanṭe, paṭṭi
పంచమీ విభక్తి — వలన, కంటె, పట్టి
ablative case — valana, kanṭe, paṭṭi.

apāyamu, bhayamu, parājayam, pramādam, ālasyam modalainavi jariginappuḍu, avi enduku jarigāyō ā kāraṇam ceppaḍāniki pancamī vibhakti vastundi.
అపాయము, భయము, పరాజయం, ప్రమాదం, ఆలస్యం మొదలైనవి జరిగినప్పుడు, అవి ఎందుకు జరిగాయో ఆ కారణం చెప్పడానికి పంచమీ విభక్తి వస్తుంది.
The case of nouns or pronouns and words in grammatical agreement with them indicating an agent, instrument or location is Ablative Case (*pancamī vibhakti* — valana, kanṭe, paṭṭi — by, than, on account of). It indicates the cause of certain effect or result.

cōruni valana bhayamu kaligindi.
చోరుని వలన భయము కలిగింది.
Fear was caused by the thief.

ī pani nī valana ālasyam ayindi.
ఈ పని నీ వలన ఆలస్యం అయింది.
This work has been delayed on account of you.

hanumantuni valana sītamma jāḍa telisindi.
హనుమంతుని వలన సీతమ్మ జాడ తెలిసింది.
The whereabouts of Sītamma were made known by Hanumān.

rājuni baṭṭi ranga kūḍā vaccāḍu.
రాజుని బట్టి రంగ కూడా వచ్చాడు.
Ranga also came on account of Rāju.

vāsu kanṭe ramaṇa balavantuḍu.
వాసు కంటె రమణ బలవంతుడు.
Ramaṇa is stronger than Vāsu.

* * *

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ṣaṣṭī vibhakti ki, ku, yokka, lō, lōpala
షష్టీ విభక్తి కి, కు, యొక్క, లో, లోపల
genitive case ki, ku, yokka, lō, lōpala.

sambandhānni teliyacēsēṭappuḍu ṣaṣṭī vibhakti vastundi.
సంబంధాన్ని తెలియచేసేటప్పుడు షష్టీ విభక్తి వస్తుంది.
The Genitive Case primarily expresses possession, and from that it has been extended to many kindred relations. This is the '*ṣaṣṭī vibhakti*' with sixth case-ending of 'ki, ku, yokka, lō, lōpala' — to. of, in, and 's.

idi ramaṇi(yokka) pennu.
ఇది రమణి(యొక్క) పెన్ను.
This is Ramaṇi's pen.

rājuki ī viṣayam teliyadu.
రాజుకి ఈ విషయం తెలియదు.
Rāju does not know about this matter.

ā viṣayam nāku telusu; nīku telusu.
ఆ విషయం నాకు తెలుసు; నీకు తెలుసు.
You and I know about it.

atani(yokka) guṇam andarikī telusu.
అతని (యొక్క) గుణం అందరికీ తెలుసు.
Everybody knows about his character.

lata illu ikkaḍaku daggarē.
లత ఇల్లు ఇక్కడకు దగ్గరే.
Lata's house is not far from here.

nī mansu lōpala ālōcana nīkē telusu.
నీ మనసు లోపల ఆలోచన నీకే తెలుసు.
Only you know what is in your mind.

vāsu illu ūripakka tōṭalō unnadi.
వాసు ఇల్లు ఊరిపక్క తోటలో ఉన్నది.
Vāsu's house is in the garden on the outskirts of the village.

vāḷḷu lōpala gadilō māṭlāḍukunṭunnāru.
వాళ్ళు లోపల గదిలో మాట్లాడుకుంటున్నారు.
They are talking in the room.

* * *

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

saptamī vibhakti   andu, na.
సప్తమీ విభక్తి   అందు, న,
locative case   andu, na.

ādhārānni teliyacēsetappuḍu saptamī vibhakti vastundi.
ఆధారాన్ని తెలియచేసేటప్పుడు సప్తమీ విభక్తి వస్తుంది.
The Locative Case (*saptamī vibhakti* — 'andu' , 'na') relates to nouns, pronouns, and adjectives, expressing location (a particular place or position in which a person or thing is.)

bhagavantuḍu endu cūsina andu kalaḍu.
భగవంతుడు ఎందు చూసిన అందు కలడు.
Wherever you look, there is God. (Or) God is everywhere.

amma yandu ōrpu ekkuva.
అమ్మ యందు ఓర్పు ఎక్కువ.
Mother has a lot of patience.

ā dārina dongala bhayam ekkuva.
ఆ దారిన దొంగల భయం ఎక్కువ.
There is a threat of robbers on that road.

jāma cettuna cālā kāyalu unnavi.
జామ చెట్టున చాలా కాయలు ఉన్నవి.
There are plenty of fruits on the guava tree.
(The guava tree has plenty of fruits.)

ākāśāna lekkalēnanni cukkalu unnavi.
ఆకాశాన లెక్కలేనన్ని చుక్కలు ఉన్నవి.
There are countless stars in the sky.

puṇyātmulu svargāna unṭāru.
పుణ్యాత్ములు స్వర్గాన ఉంటారు.
The virtuous men stay in the heaven.

ī cīkaṭina paḍi elā veḷtāvu?
ఈ చీకటిన పడి ఎలా వెళ్తావు?
How can you go in this darkness?

* * *

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

sambōdhanā prathamā vibhakti ō, ōyī

సంబోధనా ప్రథమా విభక్తి ఓ, ఓయీ

Vocative case or nominative case of address (sambōdhanā prathamā vibhakti): Ō, you, hi, hello, hey.

ī vibhakti-evarinainā pilavaḍāniki, anagā sambōdhincaḍāniki, upayōgistāmu.
ఈ విభక్తి-ఎవరినైనా పిలవడానికి, అనగా సంబోధించడానికి, ఉపయోగిస్తాము.
Nominative Case of Address or Vocative Case is used to address a person (sambōdhanā vibhakti)— ō, ōyī — hey, you, hi, hello.

puruṣuni "ōyī" ani, strīlanu "ō" anī sambōdhistāru.
పురుషుని "ఓయీ" అని, స్త్రీలను "ఓ" అనీ సంబోధిస్తారు.
Ōyi refers to man.
Ō is used to address a woman. It may imply closeness or contempt.

ō sitā! iṭu rā!
ఓ సీతా! ఇటు రా!
Hey Sīta! Come here.

ōyī! aṭu veḷḷaku!
ఓయీ! అటు వెళ్ళకు!
Hey, don't go that side!

ō kruṣṇā! nannu rakshincu!
ఓ కృష్ణా! నన్ను రక్షించు!
Ō Kriṣṇā! Come to my rescue.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-11 - పాఠం-11 - Lesson-11

pūrti ardhānni iccē pada samudāyānni vākyam anṭāmu. dīnini ingliṣulō senṭence anṭāru.

పూర్తి అర్థాన్ని ఇచ్చే పద సముదాయాన్ని వాక్యం అంటాము. దీనిని ఇంగ్లీషులో సెంటెన్స్ అంటారు.

A sentence is a group of words making complete sense.

vākyālu mūḍu vidhālugā vibhajimpabaḍḍāyi

1. sāmānya vākyam
2. samyukta vākyam
3. samślista vākyam

వాక్యాలు మూడు విధాలుగా విభజింపబడ్డాయి:

1. సామాన్య వాక్యం
2. సంయుక్త వాక్యం
3. సంశ్లిష్ట వాక్యం

Sentences are classified as follows:

1. Simple Sentence
2. Compound Sentence
3. Complex Sentence

sāmānya vākyam

సామాన్య వాక్యం

simple sentence.

sāmānya vākyamlō karta, karma, kriya anēvi pradhānamaina vākyāngālu.
సామాన్య వాక్యంలో కర్త, కర్మ, క్రియ అనేవి ప్రధానమైన వాక్యాంగాలు.
A simple sentence contains subject, object and verb (**karta, karma and kriya)** in that order.

udāharaṇalu : ఉదాహరణలు : examples:

kamala andangā unṭundi.
కమల అందంగా ఉంటుంది.
Kamala is beautiful.

vimala telivainadi.
విమల తెలివైనది.
Vimala is intelligent.

rāju bāgā caduvutāḍu.
రాజు బాగా చదువుతాడు.
Rāju studies well.

ramaṇi baḍiki veḷḷindi.
రమణి బడికి వెళ్ళింది.
Ramaṇi went to school.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

samyukta vākyam
సంయుక్త వాక్యం
Compound sentence

reṇḍu lēka mūḍu sāmānya vākyālu kalasi okē vākyamgā māritē adi samyukta vākyamavutundi. alā kalapaḍāniki 'mariyu' lēka 'kāni' vanṭi samuccayālu sahāyapaḍatāyi.
రెండు లేక మూడు సామాన్య వాక్యాలు కలసి ఒకే వాక్యంగా మారితే అది సంయుక్త వాక్యమవుతుంది. అలా కలపడానికి 'మరియు' లేక 'కాని' వంటి సముచ్చయాలు సహాయపడతాయి.
A compound sentence consists of two or more simple sentences joined together by coordinating conjunctions 'but', 'and', etc.

sīta akka, kamala cellelu.
సీత అక్క, కమల చెల్లెలు.
Sīta is the elder sister, and Kamala is the younger sister.

sīta (mariyu) kamala akkācelleḷḷu.
సీత (మరియు) కమల అక్కాచెల్లెళ్ళు.
Sīta and Kamala are sisters.

rāmu bāgā caduvutāḍu. ranga bāgā caduvutāḍu.
రాము బాగా చదువుతాడు. రంగ బాగా చదువుతాడు.
Rāmu reads well. Ranga reads well.

rāmu (mariyu) ranga bāgā caduvutāru.
రాము (మరియు) రంగ బాగా చదువుతారు.
Rāmu and Ranga read well.

vāsu bāgā caduvutāḍu. vāsu maracipōtāḍu.
వాసు బాగా చదువుతాడు. వాసు మరచిపోతాడు.
Vāsu reads well. Vāsu forgets.

vāsu bāgā caduvutāḍu kāni maracipōtāḍu.
వాసు బాగా చదువుతాడు కాని మరచిపోతాడు.
Vāsu reads well but forgets soon.

atanu rājuki annayyā? atanu rājuki tammuḍā?
అతను రాజుకి అన్నయ్యా? అతను రాజుకి తమ్ముడా?
Is he the elder brother of Rāju? Is he the younger brother of Rāju?

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

atanu rājuki annayyā? lēka tammuḍā?
అతను రాజుకి అన్నయ్యా? లేక తమ్ముడా?
Is he the elder or younger brother of Rāju?

śailaja pāṭalu rāstundi. śailaja pāṭalu pāḍutundi.
శైలజ పాటలు రాస్తుంది. శైలజ పాటలు పాడుతుంది.
Śailaja writes poems. Śailaja sings songs.

śailaja pāṭalu rāstundi, pāḍutundi.
శైలజ పాటలు రాస్తుంది, పాడుతుంది.
Śailaja writes poems and sings, too.

samśliṣṭa vākyam
సంశ్లిష్ట వాక్యం
Complex sentence

oka pradhāna vākyamtō okaṭigāni antakanṭē ekkuva apradhāna vākyālu kalisi vākyam ērpaḍitē dānini samśliṣṭa vākyam anṭāru. pūrti arthānni iccē vākyānni pradhāna vākyam ani, pūrti arthānni ivvani vākyānni apradhāna vākyam ani anṭāru. kriya samāptam kākapōtē vākyam pūrti ardhānni ivvadu.
ఒక ప్రధాన వాక్యంతో ఒకటిగాని అంతకంటే ఎక్కువ అప్రధాన వాక్యాలు కలిసి వాక్యం ఏర్పడితే దానిని సంశ్లిష్ట వాక్యం అంటారు. పూర్తి అర్థాన్ని ఇచ్చే వాక్యాన్ని ప్రధాన వాక్యం అని, పూర్తి అర్థాన్ని ఇవ్వని వాక్యాన్ని అప్రధాన వాక్యం అని అంటారు. క్రియ సమాప్తం కాకపోతే వాక్యం పూర్తి అర్థాన్ని ఇవ్వదు.

A sentence may also be made up of two or more clauses, one of which is dependent on, or subordinate to, another. Such a sentence is called a **Complex Sentence.**

rāmuḍu veḷḷāḍu. idi pradhāna vākyam. anagā arthavantamaina vākyam.
రాముడు వెళ్ళాడు. ఇది ప్రధాన వాక్యం. అనగా అర్థవంతమైన వాక్యం.
Rāmuḍu went. This is the main sentence which gives a clear meaning.

rāmuḍu veḷḷāḍu. rāmuḍu vaccāḍu.
రాముడు వెళ్ళాడు. రాముడు వచ్చాడు.
Rāmuḍu went. Rāmuḍu came.

anē vāṭini kalipi ‘rāmuḍu veḷḷi vaccāḍu’, ani rāstāmu.
అనే వాటిని కలిపి ‘రాముడు వెళ్ళి వచ్చాడు’, అని రాస్తాము.
We can club these two sentences thus: “Rāmuḍu veḷḷi vaccāḍu.” (Rāmuḍu, after going out, returned.)

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

rāmuḍu veḷḷādu anēdi pūrti arthānni istundi.
రాముడు వెళ్ళాడు అనేది పూర్తి అర్థాన్ని ఇస్తుంది.
The sentence, “rāmuḍu veḷḷāḍu” (Rāmuḍu went.) makes complete sense.

‘rāmuḍu veḷḷi’ anēdi apradhāna vākyam. kriyā padam pūrti kākunḍā vākyāniki artham lēdu.
‘రాముడు వెళ్ళి’ అనేది అప్రధాన వాక్యం. క్రియా పదం పూర్తి కాకుండా వాక్యానికి అర్థం లేదు.
The expression, “rāmuḍu veḷḷi” (Rāmuḍu having gone) does not give complete meaning. The verb is incomplete.

veḷḷi-cēsi, cūsi, navvi - ilā vāḷḷu ēdaitē cēstunnārō ā ‘kriya’ madhyalō āgipōtē, avi apradhāna vākyālu. alā āgipōyina ‘kriya’lu asamāpaka kriyalu.

వెళ్ళి- చేసి, చూసి, నవ్వి - ఇలా వాళ్ళు ఏదైతే చేస్తున్నారో ఆ ‘క్రియ’ మధ్యలో ఆగిపోతే, అవి అప్రధాన వాక్యాలు. అలా ఆగిపోయిన ‘క్రియ’లు **అసమాపక క్రియలు.**

Having gone (veḷḷi), having done (chēsi), having seen (cūsi), sporting a smile (navvi), they are, he became, do not mean anything. They need some complements of the verbs, as they help to complete the meaning of the sentences. These are some types of incomplete verbs.

rāṇi pustakam cadivindi. rāṇi nidrapōyindi.
రాణి పుస్తకం చదివింది. రాణి నిద్రపోయింది.
Rāṇi read the book. Rāṇi slept off.

rāṇi pustakam cadivi nidrapōyindi.
రాణి పుస్తకం చదివి నిద్రపోయింది.
Having read the book, Rāṇi slept off.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-12 - పాఠం-12 - Lesson-12

anukaraṇa vākyamulu renḍu vidhamulu :
అనుకరణ వాక్యములు రెండు విధములు :
There are two forms of speech

1. pratyakshānukaraṇam
   ప్రత్యక్షానుకరణం
   Direct Speech
2. parōkshānukaraṇam
   పరోక్షానుకరణం
   Indirect Speech

pratyakshānukaraṇam :
ప్రత్యక్షానుకరణం :
Direct Speech

pratyakshānukaraṇamlō eduṭivāru ceppindi ceppinaṭlugā anukarincaṭam. ā māṭalu koṭēṣanlō uncāli.
ప్రత్యక్షానుకరణంలో ఎదుటివారు చెప్పింది చెప్పినట్లుగా అనుకరించటం. ఆ మాటలు కొటేషన్‌లో ఉంచాలి.
In **pratyakshānukaraṇam** (Direct Speech) we give the words of the speaker in quotation marks without changing the words.

konni udāharaṇalu : కొన్ని ఉదాహరణలు : Some examples:

vāsu 'ā pani nāku telusu, nēnu cēstānu', annāḍu.
వాసు 'ఆ పని నాకు తెలుసు, నేను చేస్తాను', అన్నాడు.
"I know that work. I will do it", said Vāsu.

amma nannu, 'sāyantram twaragā rā', andi.
అమ్మ నన్ను, 'సాయంత్రం త్వరగా రా', అంది.
"Come early in the evening," said my mummy to me.

ṭīcar 'mīrantā mokkalu nāṭanḍi', annāru.
టీచర్ 'మీరంతా మొక్కలు నాటండి', అన్నారు.
"All of you plant saplings," said the teacher.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

rāju gōpitō 'śraddagā caduvu', annāḍu.
రాజు గోపితో 'శ్రద్ధగా చదువు', అన్నాడు.
"Pay more attention to studies," said Rāju to Gōpi.

sunīta 'nākēvi kotta baṭṭalu', ani ammanu aḍigindi.
సునీత 'నాకేవి కొత్త బట్టలు', అని అమ్మను అడిగింది.
"What about new clothes for me?" Sunītha asked her mother.

pāpa 'katha ceppu, katha ceppu', ani goḍava cēstundi.
పాప 'కథ చెప్పు, కథ చెప్పు', అని గొడవ చేస్తుంది.
The baby pesters me, "Tell me a story, tell me a story."

* * *

parōkshānukaraṇam :
పరోక్షానుకరణం :
Indirect Speech:

parōkshānukaraṇamlō okaru ceppina vākyānni mana māṭalatō ceppāli. koṭēṣans unḍavu. avasaramaina cōṭa sarvanāmālu upayōgincāli.
పరోక్షానుకరణంలో ఒకరు చెప్పిన వాక్యాన్ని మన మాటలతో చెప్పాలి. కొటేషన్స్ ఉండవు. అవసరమైన చోట సర్వనామాలు ఉపయోగించాలి.
In the **parōkshānukaraṇam (Indirect Speech),** the words uttered by the speaker are not given, and no quotation marks are used. In other words, the speaker is not quoted verbatim.

vāsu ā pani tanaku telusanī, tanē cēstānanī annāḍu.
వాసు ఆ పని తనకు తెలుసనీ, తనే చేస్తాననీ అన్నాడు.
Vāsu said that he knew that work, and so he would do it.

rāju nēnu ekkaḍiki veḷtunnānō ceppamannāḍu.
రాజు నేను ఎక్కడికి వెళ్తున్నానో చెప్పమన్నాడు.
Rāju asked me to tell where I was going.

amma nannu sāyantram twaragā rammandi.
అమ్మ నన్ను సాయంత్రం త్వరగా రమ్మంది.
Mummy asked me to come back early in the evening.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ṭīcar mā andarinī mokkalu nāṭamannāru.
టీచర్ మా అందరినీ మొక్కలు నాటమన్నారు.
The teacher asked us to plant saplings.

rāju gōpini śraddagā cadavamannāḍu.
రాజు గోపిని శ్రద్ధగా చదవమన్నాడు.
Rāju advised Gōpi to pay more attention to his studies.

sunīta tanaku kotta baṭṭalu ēvi ani ammanu aḍigindi.
సునీత తనకు కొత్త బట్టలు ఏవి అని అమ్మను అడిగింది.
Sunītha asked her mother about new clothes for her.

pāpa katha ceppamani goḍava cēstōndi.
పాప కథ చెప్పమని గొడవ చేస్తోంది.
The baby pesters me to tell her a story.

mīru ēmi ceppinā, elā ceppinā intaku mundu telusukunna viṣayālu gurtuncukōvāli. linga bhēdālu, bhūta, bhaviṣyat, vartamāna kālālu, ēkavacanam, bahuvacanam vīṭini anusarinci kriyā padālalō vaccē mārpulu gurtuncukōvāli. vīṭini baṭṭi vākyam arthavantamgā tayāravutundi.

మీరు ఏమి చెప్పినా, ఎలా చెప్పినా ఇంతకు ముందు తెలుసుకున్న విషయాలు గుర్తుంచుకోవాలి. లింగ భేదాలు, భూత, భవిష్యత్, వర్తమాన కాలాలు, ఏకవచనం, బహువచనం వీటిని అనుసరించి క్రియా పదాలలో వచ్చే మార్పులు గుర్తుంచుకోవాలి. వీటిని బట్టి వాక్యం అర్థవంతంగా తయారవుతుంది.

Remember all the points we have dealt with so far to gain fluency in Telugu. Also remember the inevitable changes in the verb patterns depending upon the gender differences, tenses, and number.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

pāṭham-13 - పాఠం-13 - Lesson-13

ikkaḍa koncem āganḍi
ఇక్కడ కొంచెం ఆగండి.
Wait a bit here.

manam māṭlāḍutunnappuḍu, avasaramainacōṭa concem āgi māṭlāḍutunṭāmu.
మనం మాట్లాడుతున్నప్పుడు, అవసరమైనచోట కొంచెం ఆగి మాట్లాడుతుంటాము.

When we speak, we give some pauses to make our speech clear and meaningful to the listener.

vākyamlōni arthānni baṭṭi ā vyavadhi mārutū unṭundi. alāgē swaramlō mārpu valana kūḍā viṣayam artham avutundi.
వాక్యంలోని అర్థాన్ని బట్టి ఆ వ్యవధి మారుతూ ఉంటుంది. అలాగే స్వరంలో మార్పు వలన కూడా విషయం అర్థం అవుతుంది.

The duration of the pause depends upon the meaning and context. Sometimes we make our point clear by means of intonation.

rasēṭappuḍu mātram konni gurtulu peṭṭaḍam valla telustundi. vāṭilō mukyamaina nālugu gurtulu ippuḍu telusukundām.
రాసేటప్పుడు మాత్రం కొన్ని గుర్తులు పెట్టడం వల్ల తెలుస్తుంది. వాటిలో ముఖ్యమైన నాలుగు గుర్తులు ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.
In writing we use punctuation marks to make the sentence clear and meaningful. Let us now discuss four punctuation marks:

cadivēṭappuḍu, rāsēṭappuḍu padāla madhya ekkaḍa āpālō, ekkaḍa āgālō, elā artham cēsukōvālō telipēvi virāma cihnālu. virāmamu anṭē āpaḍam, cihnam anṭē gurtu.
చదివేటప్పుడు, రాసేటప్పుడు పదాల మధ్య ఎక్కడ ఆపాలో, ఎక్కడ ఆగాలో, ఎలా అర్థం చేసుకోవాలో తెలిపేవి విరామ చిహ్నాలు. విరామము అంటే ఆపడం, చిహ్నం అంటే గుర్తు.
All written work is divided by points or stops which help the reader to follow the sense of what he is reading. Those signs are called **punctuation marks.** They regulate reading by indicating where the reader may pause and take breath, and how long he may pause.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

virāma cihnālu ī kindi vidhamgā unnāyi.
విరామ చిహ్నాలు ఈ కింది విధంగా ఉన్నాయి.
The following are the punctuation marks:

1. **binduvu**
బిందువు
full stop (.)

2. **vākyāmśa binduvu**
వాక్యాంశ బిందువు
comma (,)

3. ardha binduvu
అర్థ బిందువు
semi-colon (;)

4. **nyūna binduvu**
న్యూన బిందువు
colon (:)

5. **anukaraṇa cihnālu**
అనుకరణ చిహ్నాలు
quotation marks — (" ")

6. **praśnārthakam**
ప్రశ్నార్థకం
question mark (?)

7. **āścharyārdhakam**
ఆశ్చర్యార్థకం
exclamatory mark (!)

* * *

sīta tana pedda cellelu cinna tammuḍu pillalu annayya koḍuku peḷḷiki veḷḷāru
సీత తన పెద్ద చెల్లెలు చిన్న తమ్ముడు పిల్లలు అన్నయ్య కొడుకు పెళ్ళికి వెళ్ళారు
Sita her younger sister next to her younger brother children went to wedding of older brother's son

ī vākyamlō virāma cihnālu lēvu. okkasāri cadivi cūḍanḍi. ekkaḍa āpāli? elā cadavāli? teliyaḍam lēdu kadū!
ఈ వాక్యంలో విరామ చిహ్నాలు లేవు. ఒక్కసారి చదివి చూడండి. ఎక్కడ ఆపాలి? ఎలా చదవాలి? తెలియడం లేదు కదూ!
There are no punctuation marks in this sentence. We do not know where to stop and how to read it. It is a bundle of confusion, isn't it?

sīta, tana pedda cellelu, cinna cellelu, cinna tammuḍu, annayya koḍuku peḷḷiki veḷḷāru. ilā rāstē vivaramgā telustundi.
సీత, తన పెద్ద చెల్లెలు, చిన్న చెల్లెలు, చిన్న తమ్ముడు, అన్నయ్య కొడుకు పెళ్ళికి వెళ్ళారు. ఇలా రాస్తే వివరంగా తెలుస్తుంది.
Sīta, her elder sister, younger sister and younger brother went to the wedding of her elder brother's son.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

sīta taruvāta, evarevaru veḷtunnārō ceppaḍāniki upayōgincina gurtuni 'kāmā' (,) anṭāru. māṭakū māṭakū madhya virāmam unḍaḍāniki sūcana ī kāmā. okē viṣayāniki sambandhincina vivarālu ekkuvagā unnappuḍu civari viṣayāniki tappa migilina anninṭiki kāmālu unḍāli.
సీత తరువాత, ఎవరెవరు వెళ్తున్నారో చెప్పడానికి ఉపయోగించిన గుర్తుని 'కామా' (,)అంటారు. మాటకూ మాటకూ మధ్య విరామం ఉండడానికి సూచన ఈ కామా. ఒకే విషయానికి సంబంధించిన వివరాలు ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు చివరి విషయానికి తప్ప మిగిలిన అన్నింటికి కామాలు ఉండాలి.
After the word 'Sīta', the punctuation mark, 'comma'(,)' is used to inform as to who are all going. Comma is used to denote the gap between the words. When there are too many details to be given, comma is used after every name or matter excepting the last name or matter.

konni udāharaṇalu : కొన్ని ఉదాహరణలు : Some examples:

āme kathalu, navalalu, nāṭakālu, pāṭalū rāstundi.
ఆమె కథలు, నవలలు, నాటకాలు, పాటలూ రాస్తుంది.
She writes stories, novels, plays and songs.

mā inṭlō erranivi, tellanivi, pasupuvi, ūdārangu gulābīlu pūstāyi.
మా ఇంట్లో ఎర్రనివి, తెల్లనివి, పసుపువి, ఊదారంగు గులాబీలు పూస్తాయి.
Red, white, yellow and purple roses bloom in our courtyard.

The Full Stop (the Period)

ekkuva virāmam kāvalsina cōṭa cukka peṭṭāli, a cukka binduvu. oka vākyam pūrtainappuḍu binduvu unḍāli.
ఎక్కువ విరామం కావాల్సిన చోట చుక్క పెట్టాలి, ఆ చుక్క బిందువు. ఒక వాక్యం పూర్తయినపుడు బిందువు ఉండాలి.
The full stop (.) marks the end of a complete and independent sentence.

udā : nēnu ninna vaccānu.
ఉదా : నేను నిన్న వచ్చాను.
Ex : I came yesterday.

rāju ēlūru veḷḷāḍu.
రాజు ఏలూరు వెళ్ళాడు.
Rāju has gone to Ēlūru.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

samkshiptarūpamlō rāsina prati aksharam taruvāta binduvu unḍāli.

2. సంక్షిప్తరూపంలో రాసిన ప్రతి అక్షరం తరువాత బిందువు ఉండాలి.

Abbreviations are indicated by periods:

ām.pra. = āndhra pradēś.

ఆం.ప్ర.= ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

A.P. (Āndhra Pradēś).

ci.rā.mūrti - cintapalli rāmamūrti.

చి.రా. మూర్తి = చింతపల్లి రామమూర్తి.

Chi. Ra. Mūrthy (Chintapalli Rāma Mūrthy);

ti.ti.dē. = tirumala tirupati dēvastānam.

తి.తి.దే. = తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం.

U.N.O. (United Nations Organization); TTD (Tirumala-Tirupati Devasthanam), etc.

cirunāmā rāsinā civara cukka unḍāli. madhya varasalaku kāmā unḍāli.

చిరునామా రాసినా చివర చుక్క ఉండాలి. మధ్య వరసలకు కామా ఉండాలి.

Even in one's postal address, there should be a period at the end. For the middle lines, there should be commas at the end:

vi.es.ār. rāvu
inṭi nem. 123/4, sūryārāopēṭa, vijayawāḍa - 520 002.

వి.ఎస్.ఆర్. రావు
ఇంటి నెం. 123/4, సూర్యారావుపేట, విజయవాడ - 520 002.

Mr. V.S.R. Rao
H. No. 123/4, Sūryārāopēṭa, Vijayawāḍa-520 002.

lalita ninna vaccindā?
లలిత నిన్న వచ్చిందా?
Did Lalita come yesterday?

amma guḍiki veḷḷindā?
అమ్మ గుడికి వెళ్ళిందా?
Has mummy gone to the temple?

pai vākyāla civara iccindi praśnārthakam. evarini ēmi praśnincinā ī "?" gurtu praśnanu sūcistundi.

పై వాక్యాల చివర ఇచ్చింది ప్రశ్నార్థకం. ఎవరిని ఏమి ప్రశ్నించినా ఈ "?" గుర్తు ప్రశ్నను సూచిస్తుంది.

The above sentences carry interrogative marks at the end. Interrogative mark is used at the end of every direct question.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/

ōhō! adi enta bāgundi!

ఓహో! అది ఎంత బాగుంది!

Oh, how nice it is!

ā! rāju paḍipōyāḍā!

ఆ! రాజు పడిపోయాడా!

Alas, Rāju has fallen!

āś́caryānni, udrēkānni, ē viṣayamainā nokki ceppaḍānni, vyangyānni-prakaṭincēṭappuḍu ī "!" āś́caryārthakānni vāḍāli.

ఆశ్చర్యాన్ని, ఉద్రేకాన్ని, ఏ విషయమైనా నొక్కి చెప్పడాన్ని, వ్యంగ్యాన్ని-ప్రకటించేటప్పుడు ఈ "!" ఆశ్చర్యార్థకాన్ని వాడాలి.

Exclamatory mark is used to express emotion or some sudden feeling such as wonder, surprise, horror, indignation, joy, or some satirical remark.

ā! nī sangati telusu, nīvu bhīmuḍavu!

ఆ! నీ సంగతి తెలుసు, నీవు భీముడవు!

O! I know about you. You are Bhīma!

aunu! atanu mundē vaccāḍu!

ఔను! అతను ముందే వచ్చాడు!

Yes, he came early!

telugulō māṭlāḍanḍi. māṭlāḍitēnē bhāṣa vastundi. cinna cinna vākyālu cakkagā rāyanḍi. rāstēnē gurtunṭundi. telugu pustakālu cadavanḍi. cadivitēnē kotta kotta padālu, kotta kotta prayōgālu telustāyi.

తెలుగులో మాట్లాడండి. మాట్లాడితేనే భాష వస్తుంది. చిన్న చిన్న వాక్యాలు చక్కగా రాయండి. రాస్తేనే గుర్తుంటుంది. తెలుగు పుస్తకాలు చదవండి. చదివితేనే కొత్త కొత్త పదాలు, కొత్త కొత్త ప్రయోగాలు తెలుస్తాయి.

Now try to speak in Telugu. Unless you speak in Telugu you cannot master the language. Learn to write short and sweet sentences. Unless you write, you cannot remember usages. Read Telugu books. If you read you learn more and more new words and new expressions.

This document was created with the trial version of Print2PDF!
Once Print2PDF is registered, this message will disappear!
Purchase Print2PDF at http://www.software602.com/